

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000

Sanisko w Bykowcach PLH180045

w województwie podkarpackim

Wykonawca:

**MINUG Pracownia Ekspertyz Rybackich i Przyrodniczych Bogdan Wziątek
na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie**

Autorzy:

**Michał Falkowski – botanik, koordynator
Bogdan Wziątek – ichtiolog, herpetolog, GIS**

Spis treści

1	Etap wstępny pracy nad Planem.....	5
1.1	Informacje ogólne.....	5
1.2	Ustalenie terenu objętego Planem.....	6
1.3	Mapa obszaru Natura 2000.....	6
1.4	Opis założeń do sporządzenia Planu.....	8
1.5	Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem.....	12
1.6	Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.....	14
1.7	Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności.....	15
	Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie Oddział Zamiejscowy w Krośnie	16
1.8	Zespół Lokalnej Współpracy.....	17
2	Etap II Opracowanie projektu Planu.....	19
2.1	Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony.....	19
2.2	. Ogólna charakterystyka obszaru.....	30
2.3	Struktura własności i użytkowania gruntów.....	33
2.4	Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka.....	33
2.5	Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego.....	33
2.6	Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane.....	37
2.6.1	Typy siedlisk przyrodniczych.....	43
2.6.2	Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru.....	52
2.6.3	Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru.....	53
3	Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem.....	60
4	Analiza zagrożeń.....	97
5	Cele działań ochronnych.....	110
6	Ustalenie działań ochronnych.....	112
7	Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony.....	129
8	Wskazania do dokumentów planistycznych.....	132
9	Przesłanki do sporządzenia planu ochrony.....	133
10	Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic.....	133
11	Zestawienie uwag i wniosków.....	136

Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Sanisko w Bykowcach PLH180045 w województwie podkarpackim

1 Etap wstępny pracy nad Planem

1.1 Informacje ogólne

Nazwa obszaru	Sanisko w Bykowcach
Kod obszaru	PLH180045
Opis granic obszaru	załącznik nr 1 (numeryczny wektor granic GIS)
SDF	załącznik nr 2
Położenie	woj. podkarpackie, pow. sanocki, gm. Sanok
Powierzchnia obszaru (w ha)	79.77
Status prawny	Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/EU w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (numer aktu notyfikacyjnego K(2010) 9669).
Termin przystąpienia do sporządzenia Planu	01.04.2015
Termin zatwierdzenia Planu	
Koordynator Planu	dr hab. Bogdan Wziątek MINUG Pracownia ekspertyz rybackich i przyrodniczych Bogdan Wziątek Tomaszkowo ul. Łabędzia 41, 11-034 Stawiguda tel.: 500 237 655, minug.b.w@gmail.com
Planista Regionalny	Barbara Antosyk, (17) 785-00-44, wew. 666, barbara.antosyk.rzeszow@rdoś.gov.pl Maciej Ciuła, (17) 785-00-44, wew. 664, maciej.ciuła.rzeszow@rdoś.gov.pl
Sprawujący nadzór	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie, al. Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów tel.: 17 78-50-044, fax: 17 85-21-109, e-mail: sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl

1.2 Ustalenie terenu objętego Planem

L.p.	Nazwa krajowej formy ochrony przyrody pokrywającej się z obszarem, która/e może powodować wyłączenie części terenu ze sporządzenia Planu	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzenia PZO	Powierzchnia krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa pokrywająca się z obszarem [ha]
	brak	brak	brak	brak

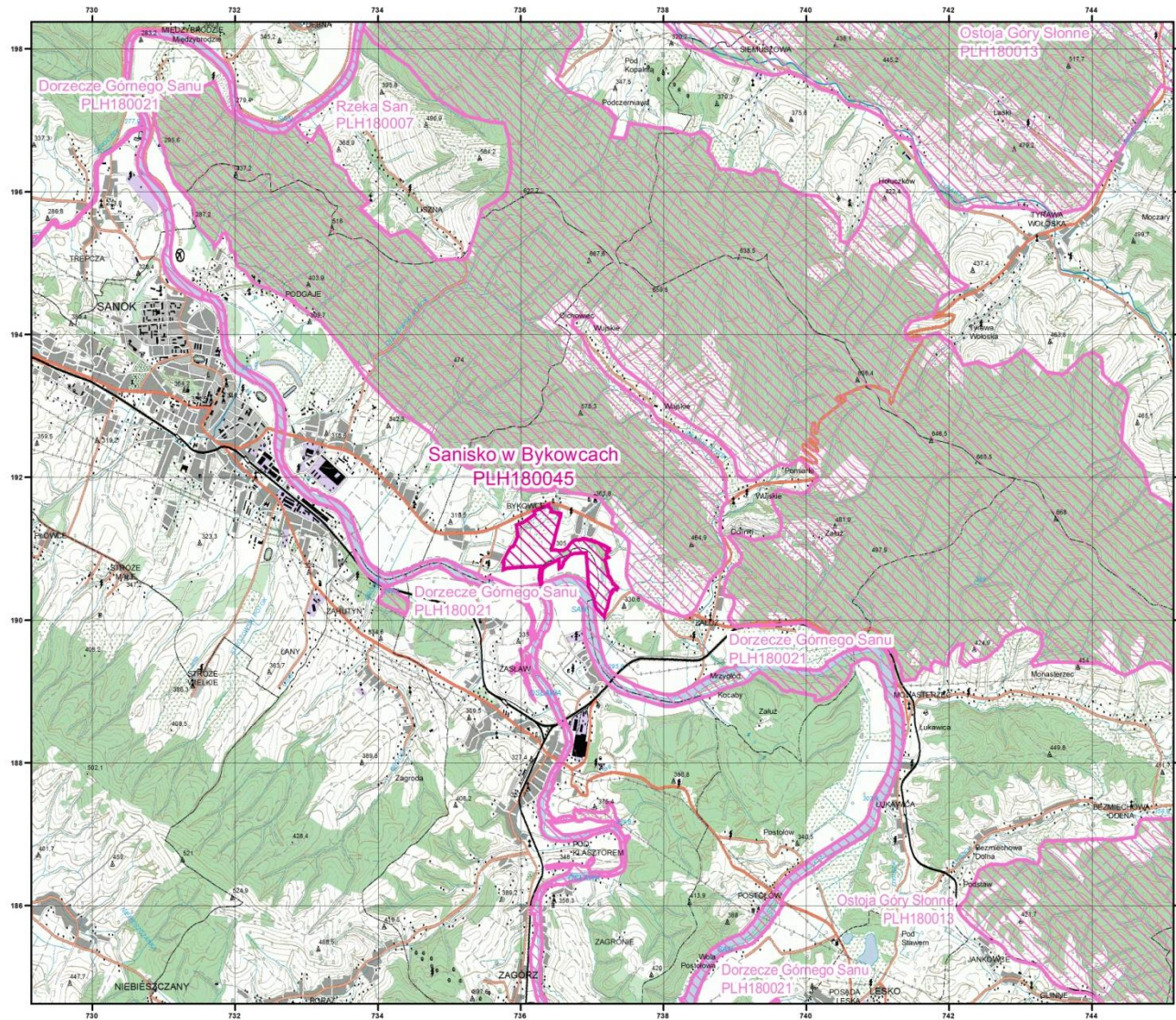
Dane przedstawiono w warstwie informacyjnej systemów informacji przestrzennej GIS

Obszar Sanisko w Bykowcach PLH180045 nie jest zlokalizowany na terenie pokrywającym się w całości lub w części z obszarem parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody. Ponadto, przedmiotowy obszar nie znajduje się na terenie pokrywającym się w całości lub w części z obszarem parku narodowego, rezerwatu przyrody lub obszarem będącym w zarządzie nadleśnictwa, dla których ustanowiono zadania ochronne lub plan urządzania lasu uwzględniający zakres, o którym mowa ww. artykule.

W związku z powyższym nie zachodzi przesłanka do zastosowania art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody to znaczy do odstąpienia od konieczności sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 i projektem planu zadań ochronnych objęto cały obszar (79.77 ha).

1.3 Mapa obszaru Natura 2000

Załącznik 3 - Mapa „Obszar Natura 2000 Sanisko w Bykowcach PLH180045”



Specjalne Obszary
Ochrony Siedlisk
Natura 2000

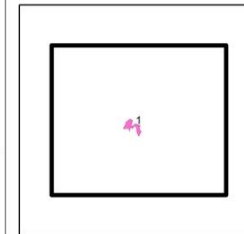


Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

PLH180045

Sanisko w Bykowcach

arkusz 1/1



- specjalny obszar ochrony siedlisk
- sąsiadujący specjalny obszar ochrony siedlisk

Układ współrzędnych płaskich prostokątnych 1992
Geodezyjny układ odniesienia EUROREF-89

Podkład topograficzny: VMap Level 2
Wykonawca: Wojskowy Ośrodek Geodezji i Teledetekcji
Edycja 2002

Opracowanie: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
stan na: XI 2013

1.4 Opis założeń do sporządzenia Planu

Opis obszaru: Obszar znajduje się w dolinie Sanu, w bliskim sąsiedztwie ujścia Osławy do Sanu. W granice obszaru włączono starorzecze Sanu tzw. "Sanisko" oraz sąsiadujące z nim i powiązane przyrodniczo, rozległe partie dawnego torfowiska niskiego "Ług". Dolina Sanu na terenie Bykowiec i sąsiedniego Zagórza zmienia swój górski charakter - znacznie poszerza się i tworzy rozległe tarasy nadrzeczne, a dochodząca od południa dolina Osławy przyczynia się do takiego rozwoju doliny. Układ ten pozwalał rzece na swobodne zmiany koryta podczas wielkich przyborów wód i tworzenie podmokłości. Torfowisko "Ług" to przypuszczalnie dawne zakole rzeki, dziś zupełnie zarośnięte, zaś "Sanisko" to starorzecze powstałe zdecydowanie później, przypuszczalnie w drugiej połowie XIX wieku, wciąż posiadające dość dużą powierzchnię lustra wody. Celem ochrony w obszarze jest zachowanie mozaiki siedliskowej charakterystycznej dla zarastających starorzeczy z pasem zbiorowisk łągowych, fragmentami olsów, ziołorośli i szuwarów, otoczonych łąkami o różnym stopniu uwilgocenia. Na stosunkowo małym obszarze zidentyfikowano łącznie 5 typów siedlisk z I Załącznika Dyrektywy Siedliskowej. Spośród nich 4 stanowią przedmiot ochrony Obszaru. Obszar ważny z punktu widzenia występowania licznych gatunków płazów, w tym traszki grzebieniastej, ssaków i bezkręgowców (liczna populacja pijawki lekarskiej). Największe znaczenie przyrodnicze mają starorzecza i drobne zbiorniki wodne z roślinnością ze związku *Potamion* z kilkoma gatunkami rdestnic i innymi, licznymi gatunkami wodnymi. W części przybrzeżnej występują zróżnicowane zespoły szuwarowe, w tym szuwały wielkoturzycowe i właściwe. Szuwały zajmują również najwilgotniejszą część torfowiska "Ług". Największy areal zajmują ekstensywnie użytkowane łąki (od świeżych po wilgotne), zróżnicowane pod względem gatunkowym. Niewielkie (niewyodrębnione na mapie) fragmenty zajmują eutroficzne młaki turzycowe należące do siedliska nizinnych torfowisk zasadowych. Na obrzeżach starorzeczy i wzdłuż cieków wchodzących w skład układu hydrologicznego obszaru wykształciło się siedlisko łągu olszowo-jesionowego z dominacją olszy czarnej tworzące niekiedy postacie przejściowe w kierunku olsów. Wzdłuż stromych brzegów opadających do starorzecza wykształcają się, w miejscach wysięku wód, niewielkie płyty źródliskowych lasów olszowych.

Przedmioty ochrony obszaru:

Przedmiotami ochrony (wg SDF) w obszarze Natura 2000 Sanisko w Bykowcach PLH180045 są 4 typy siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej w tym jedno o znaczeniu priorytetowym oraz 2 gatunki zwierząt z II Dyrektywy Siedliskowej. Wymieniono je poniżej.

- Przedmiotami ochrony są następujące typy siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*,
6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylyon alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),

6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe

- Przedmiotami ochrony są następujące gatunki zwierząt wymienione w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

1145 Piskorz (*Misgurnus fossilis*),

1166 Traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*)

Założenia:

1. Plan zadań ochronnych dotyczyć będzie całego obszaru Natura 2000 – nie stwierdzono by zachodziły przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody;
2. Jego głównym celem będzie określenie działań i sformułowanie zapisów pozwalających na skuteczną ochronę siedlisk i gatunków wskazanych jako przedmioty ochrony; wykonane zostaną również ekspertyzy służące uzupełnieniu informacji o obszarze;
3. Lista przedmiotów ochrony może ulec zmianie w toku prac nad projektem planu.

Projekt sporządza sprawujący nadzór nad obszarem, którym w przypadku obszaru jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Plan zadań ochronnych (PZO) jest narzędziem ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Ustalenia planu mogą jednak dotyczyć również terenów znajdujących się poza granicami obszaru, jeśli są istotne dla zachowania lub przywrócenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony oraz zachowania spójności sieci Natura 2000, w tym utrzymania korytarzy migracyjnych. Podstawowym celem opracowania projektu PZO jest szybkie podjęcie działań, niezbędnych do zachowania przedmiotów ochrony. Obowiązek sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r.; poz. 627 z późn. zm.). Szczegółowy zakres dokumentu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r., Nr 34; poz. 186 z późn. zm.).

Zakres prac koniecznych dla sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru obejmuje:

- opisanie granic obszaru w formie wektorowej warstwy informacyjnej;
- zgromadzenie, zweryfikowanie i uzupełnienie informacji o obszarze i przedmiotach ochrony, istotnych dla ich ochrony;
- ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony;

- ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń;
- ustalenie celów działań ochronnych;
- ustalenie działań ochronnych wynikających z ustalonych celów działań ochronnych;
- ustalenie koniecznych zmian obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- ocenę potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru oraz terminu jego sporządzenia;
- sporządzenie dokumentacji projektu planu zadań ochronnych w formie elektronicznej, opracowanej w formie opisu tekstowego, zestawień tabelarycznych, przedstawień graficznych, map, baz danych, w tym cyfrowych warstw informacyjnych.

PZO sporządza się w oparciu o istniejącą i możliwą do szybkiego zebrania wiedzę na temat obszaru Natura 2000. W ramach procesu planistycznego należy przeprowadzić niezbędne badania terenowe.

Plan zadań ochronnych sporządza się na okres 10 lat. Jest on ustanawiany zarządzeniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Skutki ustanowionego PZO dla obszaru Natura 2000 to między innymi:

- określenie zakresu rzeczowego i kosztów działań niezbędnych dla ochrony obszaru wraz z ich harmonogramem, umożliwiającym występowanie o środki na ich wykonanie;
- ustanowienie formalnych podstaw występowania o środki na wykonanie niezbędnych prac;
- podsumowanie wiedzy o obszarze i przedmiotach ochrony, służącej do późniejszego śledzenia zmian oraz określenie w jakim zakresie wymaga uzupełnienia;
- ustalenie systemu monitorowania stanu przedmiotów ochrony, w tym skutków prowadzonych działań ochronnych;
- ułatwienie kwalifikowania przedsięwzięć/działań pod kątem możliwości wywierania negatywnego wpływu na obszar, z zastrzeżeniem, że przedsięwzięcie/działania nie ujęte w planie jako zagrożenia należy traktować jako mogące potencjalnie znacząco negatywnie oddziaływać na obszar;
- określenie „założeń ochrony obszaru” i celów planu zadań ochronnych jako „punktu odniesienia” dla ocen oddziaływania przedsięwzięć/działań na obszar Natura 2000 oraz dla strategicznych ocen oddziaływania innych planów;
- wskazanie ryzykownych/niewłaściwych zapisów w istniejących studiach i planach z punktu widzenia ochrony obszaru;
- jest podstawą do zastosowania w razie potrzeby art. 37 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody;
- uregulowanie zasad wdrażania programów rolnośrodowiskowych, które muszą być zgodne z zapisami PZO;
- opisanie nowo znalezionych gatunków lub siedlisk, które powinny być przedmiotami ochrony w obszarze (umożliwia to m.in. stosowanie

wobec nich art. 6(4) Dyrektywy siedliskowej);

- określenie konieczności sporządzenia planu ochrony oraz zmian/modyfikacji SDF/granicy obszaru.

PZO nie jest sposobem na zwolnienie jakichkolwiek działań z obowiązujących procedur, np. PZO nie zastąpi, w stosunku do żadnych planów ani przedsięwzięć, procedury oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

W celu zapewnienia udziału społeczeństwa oraz wszystkich zainteresowanych podmiotów prowadzących działalność w obszarze Natura 2000 lub w inny sposób z nim związanych, przygotowanie projektu PZO będzie jawne na wszystkich etapach prac. Zainteresowane osoby i instytucje będą mogły aktywnie uczestniczyć w procesie planowania jako członkowie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW). Udział przedstawicieli różnych instytucji, grup społecznych i profesji pozwoli zoptymalizować proces planowania PZO. Skład ZLW będzie mógł być w dowolnym etapie prac poszerzony o osoby lub instytucje pragnące wziąć udział w procesie przygotowania projektu PZO. W pracach nad projektem PZO przewidziano co najmniej 3 spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy, których celem będzie przedstawienie oraz przedyskutowanie zagadnień dotyczących projektu PZO.

Informacja o postępie prac, prowadzonych spotkaniach i dokonywanych uzgodnieniach będzie zamieszczana na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie. Kontakt z członkami ZLW będzie utrzymywany także przez pocztę elektroniczną oraz telefonicznie. Za pośrednictwem dostępnych kanałów teleinformatycznych będzie można zapoznawać się z bieżącym stanem prac nad projektem Planu i zgłaszać uwagi i wnioski podczas procesu planistycznego.

Koordynatorem prac nad projektem PZO jest Pan Bogdan Wziętek (tel. 500237655, e-mail: minug.b.w@gmail.com) i Pan Michał Falkowski (tel.: 604 377 365, mfzuraw@wp.pl). Informacji na temat powstających dokumentów udzielają: Pan Maciej Ciuła (e-mail: maciej.ciuła.rzeszow@rdos.gov.pl, tel. 177850044, wew. 664 – sprawy finansowe) i Pani Barbara Antosyk (e-mail: barbara.antosyk.rzeszow@rdos.gov.pl, tel. 177850044, wew. 666 – sprawy merytoryczne).

1.5 Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiadl.	Pop. Lęgowa	Populacja Mig.	Ocena Pop. / St. reprezentatywności	Ocena St. zach.	Ocena Izol. / Pow. względna	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
S1	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	zbiorniska z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	8,26				B	C	B	C	Weryfikacja danych Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem aktualnej powierzchni i stanu zachowania siedliska
S2	6430	Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne	<i>Adenostylion alliariae</i> i <i>Convolvuletalia sepium</i>	0,11				B	C	B	C	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem aktualnej powierzchni i stanu zachowania siedliska
S3	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	<i>Arrhenatherion elatioris</i>	30,68				B	C	B	C	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem aktualnej powierzchni i stanu zachowania siedliska
S4	9170	Grąd środkowo europejski subkontynentalny	<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>	3,08				D				Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem aktualnej powierzchni i stanu zachowania siedliska.

S5	91E0 *	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe i olsy źródłiskowe	<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae</i>	13,97				B	C	B	C	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem aktualnej powierzchni i stanu zachowania siedliska
Z1	1145	Piskorz	<i>Misgurnus fossilis</i>					C	C	C	C	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem aktualnej powierzchni i stanu zachowania siedliska
Z2	1166	Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>					C	B	B	C	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem aktualnej powierzchni i stanu zachowania siedliska
Z3	1193	Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>					D				Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem aktualnej powierzchni i stanu zachowania siedliska
Z4	1355	Wydra	<i>Lutra lutra</i>					D				Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem aktualnej powierzchni i stanu zachowania siedliska

Z5	1337	Bóbr	<i>Castor fiber</i>					D				Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem aktualnej powierzchni i stanu zachowania siedliska
----	------	------	---------------------	--	--	--	--	---	--	--	--	--

1.6 Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.

Informowanie o postępach prac nad projektem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 oraz konsultacje społeczne.

Komunikacja z zainteresowanymi stronami w procesie przygotowania projektu PZO dla obszaru Sanisko w Bykowcach opierać się będzie na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie <http://rzeszow.rdos.gov.pl/>. Zamieszczane tam będą informacje o projekcie, w ramach którego realizowane jest niniejsze opracowanie (projekt PL02 „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów” realizowany w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 pn.: „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 wraz ze wzmocnieniem instytucji sprawującej nadzór nad obszarami Natura 2000 w województwie podkarpackim”), postępie prac nad projektem planu, wykonawcy, terminach i miejscach spotkań oraz obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie o rozpoczęciu opracowywania projektu planu zadań ochronnych obszarów Natura 2000 m.in. Sanisko w Bykowcach PLH180045 (link: <http://rzeszow.rdos.gov.pl/sanisko-w-bykowcach-plh180045>). Obwieszczenie ukazało się również w prasie lokalnej – **XYX** w dniu **XYZ**. Zostało także wywieszane na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz w gminach na których znajduje się obszar. Podstawowe znaczenie dla komunikowania się z grupami interesu, osobami i instytucjami w różny sposób związanymi z obszarem mają spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy. Zaproszeni do niego zostaną przedstawiciele wszystkich jednostek samorządowych, organizacji społecznych związanych z ochroną przyrody, instytucji zajmujących się planowaniem przestrzennym, zarządzaniem wodami powierzchniowymi etc., a także podmioty prowadzące działalność w obszarze i jego sąsiedztwie. O terminach, miejscu i organizacji spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy uczestnicy będą powiadamiani pocztą elektroniczną lub telefonicznie. Informacje o spotkaniach zamieszczane będą także na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie.

I spotkanie Zespołu Lokalnej współpracy (ZLW) odbyło się 13 maja w Sanoku
 II spotkanie Zespołu Lokalnej współpracy (ZLW) odbyło się 16 października w Sanoku
 III spotkanie Zespołu Lokalnej współpracy (ZLW) odbyło się XYZ

1.7 Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności

Lp.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
1.	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie	Nadzór nad obszarami sieci Natura 2000 prowadzenie działań w zakresie ochrony przyrody na terenie województwa	al. Józefa Piłsudskiego 38 35-001 Rzeszów	tel.: 17 78-50-044, fax.: 17 85-21-109 sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl
2.	Wydział Środowiska i Rolnictwa Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie	Ochrona środowiska, nadzór nad gospodarką rybacką	ul. Grunwaldzka 15 35-959 Rzeszów	tel.: 17 867-10-00, fax.: 17 867-19-50 kancelaria@rzeszow.uw.gov.pl
3.	Departament Ochrony Środowiska Urząd Marszałkowski w Rzeszowie	Ochrona środowiska	al. Ł. Ciepłińskiego 4 35-010 Rzeszów	tel.: 17 860 67 80, fax: 17 860 67 29 srodowisko@podkarpackie.pl
4.	Departamentu Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem Urząd Marszałkowski w Rzeszowie	Gospodarka rolna	al. Ł. Ciepłińskiego 4 35-010 Rzeszów	tel.: 17 850 17 10, fax: 17 850 17 11 dgt@podkarpackie.pl
5.	Urząd Gminy w Sanoku	Lokalne zadania planistyczne, i inwestycyjne	ul. Kościuszki 23 38-500 Sanok	tel.: 48 13 46 56 551, fax: 48 13 46 56 553 ug_sanok@gminasanok.pl
6.	Sołectwo Bykowce	Reprezentacja interesów społeczności lokalnej .	ul. Przemyska 79, Bykowce, 38-500 Sanok	tel.: 697199023
7.	Sołectwo Załuż	Reprezentacja interesów społeczności lokalnej	Załuż 89, 38-534 Załuż	tel.: 505817260

Lp.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
8.	Urząd Gminy w Zagórz	Lokalne zadania planistyczne, i inwestycyjne	ul. 3 Maja 2 Zagórz 38-540 Zagórz	tel.: 13 4622062 fax: 13 4622062 urząd@zagorz.pl
9.	Starostwo Powiatowe w Sanoku, Wydział Ochrony Środowiska Rolnictwa i Leśnictwa	Ochrona przyrody	ul. Kościuszki 36 38-500 Sanok	tel.: 13 465 76 26 lasy@powiat-sanok.pl
10.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	Gospodarka wodna, ochrona przeciwpowodziowa, nadzór nad gospodarką rybacką	ul. Marszałka J. Piłsudskiego 22 31-109 Kraków	tel.: 12 62-84-130, 62-84-106 fax: 12 43-01-035, 42-32-153 poczta@krakow.rzgw.gov.pl
11.	Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie Oddział w Sanoku	Gospodarka wodna, ochrona przeciwpowodziowa	ul. Piłsudskiego 10 38-500 Sanok	tel.: 13 460 89 70, 13 460 89 71
12.	Nadleśnictwo Lesko	Gospodarka leśna	ul. Łączki 8 38-600 Lesko	tel.: 13 46 01 470, fax: 13 46 01 490 lesko@krosno.lasy.gov.pl
13.	Polski Związek Wędkarski Okręg w Krośnie	Gospodarka rybacka	ul. Jasna 26a 38-400 Krosno	tel.: 13 436 55 68 pzwkrosno@poczta.onet.pl
14.	Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie Oddział Zamiejscowy w Krośnie	udostępnianie informacji o zagospodarowaniu przestrzennym	ul. Lewakowskiego 7 38-400 Krosno	tel.: 13 432-09-95, fax: 13 432-42-53 krosno@pbpp.pl
15.	Oddział Podkarpacki Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Gospodarka rolna	al. Tadeusza Rejtana 36 35-310 Rzeszów	tel.: 17 875 60 00

Lp.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
16.	Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale	Gospodarka rolna	ul. Tkaczowa 146, 36-040 Boguchwała	tel.: 17 870-15-07, fax.: 17 870-15-02 boguchwała@podrb.pl
17.	Liga Ochrony Przyrody Zarządu Okręgu Podkarpackiego	Ochrona przyrody	ul. Kamińskiego 12 35-211 Rzeszów	tel.: 787 709 149 loprze@poczta.fm_
18.	Stowarzyszenie Carpatica	Badania naukowe, poprawa lub utrzymania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków promowanie, udostępnianie informacji	Buków 189 32-031 Mogilany	tel.: 48 605 671 676 carpatica@carpatica.org
19.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie Studium Nauk Matematyczno-Przyrodniczych	Badania naukowe, promowanie, udostępnianie informacji	ul. Wyspiańskiego 20, 38-400 Krosno.	tel.: 13 43 755 00, fax: 13 43 755 11 pwsz@pwsz.krosno.pl

1.8 Zespół Lokalnej Współpracy

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt
1.				
2.				
3.				

4.				
----	--	--	--	--

2 Etap II Opracowanie projektu Planu

Moduł A

2.1 Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony

Lp.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
1.	Materiał niepublikowany	Wyniki inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych i gatunków prowadzona w roku 2007 w ramach prac WZS	Występowanie i rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych i przedmiotów ochrony	Kluczowy materiał przy realizacji badań terenowych	RDOŚ w Rzeszowie
2.	Materiały publikowane	Korzeniak J. 2012. Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Opracowane parametry i wskaźniki służące do oceny stanu zachowania siedliska gatunku oraz wzór karty obserwacji.	Kluczowy materiał przy realizacji prac terenowych zawiera materiały metodyczne do prowadzenia prac terenowych, wzory kart badań stanowisk	Mróz (red.). 2012. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część III. GIOŚ, Warszawa, s. 79-94.
3.	Materiały publikowane	Marcela A., Marcela G. 2008 Siedliska przyrodnicze i roślinność proponowanego SOOS "Sanisko w Bykowcach" maszynopis	Charakterystyka siedlisk przyrodniczych oraz stan ich zachowania	Wymaga weryfikacji	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie

4.	Materiały publikowane	Mróz W., Świerkosz K., Kozak M. 2012. Ziółorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziółorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Opracowane parametry i wskaźniki służące do oceny stanu zachowania siedliska oraz wzór karty obserwacji.	Kluczowy materiał przy realizacji prac terenowych zawiera materiały metodyczne do prowadzenia prac terenowych, wzory kart badań stanowisk	Mróz W. (red.). 2012. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część III. GIOŚ, Warszawa, s. 53-63.
5.	Materiały publikowane	Pawlaczyk P. 2010. Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe).	Opracowane parametry i wskaźniki służące do oceny stanu zachowania siedliska oraz wzór karty obserwacji	Kluczowy materiał przy realizacji prac terenowych zawiera materiały metodyczne do prowadzenia prac terenowych, wzory kart badań stanowisk	Mróz W. (red.). 2012. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ, Warszawa, s. 236-254.

6.	Materiały publikowane	<p>Wilk-Woźniak E., Gąbka M., Pęczuła W., Burchardt L., Cebrin S., Glińska-Lewczuk K., Gołdyn R., Grabowska M., Karpowicz M., Klimaszyk P., Kołodziejczyk A., Kokociński M., Kraska M., Kuczyńska-Kippen N., Ligeza S., Messyasz B., Nagengast B., Ozimek T., Paczuska B., Pełchaty M., Pietryka M., Piotrowicz R., Pocięcha A., Pukacz A., Richter D., Walusiak E., Żbikowski J. 2012.</p> <p>Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>.</p>	Opracowane parametry i wskaźniki służące do oceny stanu zachowania siedliska oraz wzór karty obserwacji	Kluczowy materiał przy realizacji prac terenowych zawiera materiały metodyczne do prowadzenia prac terenowych, wzory kart badań stanowisk	Mróz W. (red.). 2012. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część II. GIOŚ, Warszawa, s. 130-149.
----	-----------------------	---	---	---	--

7.	Materiały publikowane	Mazurkiewicz J. 2012. 1145 Piskorz.	Metodyka badań gatunku	Kluczowy materiał przy realizacji prac terenowych zawiera materiały metodyczne do prowadzenia prac terenowych, wzory kart badań stanowisk	Przewodnik Metodyczny Monitoring Gatunków Zwierząt t. 3. Biblioteka Monitoringu Środowiska Warszawa: 264-275
8.	Materiały publikowane	Bonk M., Sochacki J., 2012. 1193 Kumak górski <i>Bombina variegata</i> .	Metodyka badań gatunku	Kluczowy materiał przy realizacji prac terenowych zawiera materiały metodyczne do prowadzenia prac terenowych, wzory kart badań stanowisk	Przewodnik Metodyczny Monitoring Gatunków Zwierząt t. 3. Biblioteka Monitoringu Środowiska Warszawa: 328-346
9.	Materiały publikowane	Pobijan J., 2012. 1163 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> .	Metodyka badań gatunku	Kluczowy materiał przy realizacji prac terenowych zawiera materiały metodyczne do prowadzenia prac terenowych, wzory kart badań stanowisk	Przewodnik Metodyczny Monitoring Gatunków Zwierząt. Biblioteka Monitoringu Środowiska Warszawa: 195-219

10	Materiały publikowane	Misiukiewicz W. 2013. Bóbr <i>Castor fiber</i> (1337) i wydra <i>Lutra lutra</i> (1355) w Dolinie Środkowego Świdra PLH140025.	Metodyka badań gatunku	Kluczowy materiał przy realizacji prac terenowych zawiera materiały metodyczne do prowadzenia prac terenowych, wzory kart badań stanowisk	Maszynopis RDOS w Warszawie
11.	Materiały publikowane	Wiśniewolski W., Borzęcka I., Buras P., Szalkowski J. 2005. Ichtiofauna bieszczadzkich zbiorników zaporowych, a gospodarka rybacka i potrzeby ochrony środowiska.	Ichtiofauna Sanu oraz zbiorników zaporowych	Duża informacje dotyczące występowania przedmiotu ochrony w Obszarze	II Konferencja Naukowo-Techniczna Błękitny San 23-25 kwietnia Dynów. źródło http://pogorzedynowskie.pl/zwiazek_gmin_turystycznych_pogorza_dynowskiego_dynow/referaty-z-ii-konferencji.html : 127-147
12.	Materiały publikowane	Kukuła 2005. Zagrożone i ginące gatunki ryb środkowego Sanu.	Informacje na temat rozszedlenia piskorza w Sanie	Duża informacje dotyczące występowania przedmiotu ochrony w Obszarze	II Konferencja Naukowo-Techniczna Błękitny San 23-25 kwietnia Dynów.

13.	Materiały publikowane	Romanowski J., Zając T., Kozyra K. 2013. Wydra <i>Lutra lutra</i> [1355].	Rozsiedlenie wydry oraz szacunkowa liczebności gatunku w Polsce na wybranych powierzchniach monitoringowych, propozycje kart oceny stanowisk i metodyki badań	Duża materiał porównawczy dla oceny stanu zachowania populacji na tle innych populacji krajowych, wskazówki metodyczne do realizacji prac terenowych	Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000. Wyniki monitoringu w roku 2013.
14.	Materiał publikowany	Wziętek B. Konieczny P. 2012. Pokarm nurogęsi <i>Mergus merganser</i> L. żerujących zimą na Sanie pomiędzy Zwierzyniem a Leskiem (południowo-wschodnia Polska).	Ichtiofauna terenu badań	Materiał uzupełniający dla opisu Obszaru składu ichtiofauny potencjalnej bazy pokarmowej dla wydry.	Komunikaty Rybackie . 3/2012 9-13.
15.	Plany/programy/strategie/projekty	Program gospodarowania wodami dorzecza Wisły	Cele środowiskowe dla jednolitych części wód powierzchniowych	Duża ważny przy tworzeniu zaleceń ochronnych dla Obszaru	KZGW w Warszawie

16.	Plany/programy/ strategie/projekty	Prognoza oddziaływania na środowisko Programu inwestycyjnego w zlewni Sanu (ze zlewnią Wisłoka)	Wpływ działań związanych z ochroną przeciwpowodziową na środowisko naturalne doliny Sanu	Duża ważny przy identyfikacji zagrożeń tworzeniu zaleceń ochronnych dla Obszaru	RZGW w Krakowie http://analizasan.kvpr.ojekty.pl/wp-content/uploads/prognoza/prognoza%20oddziaływania%20na%20środowisko.pdf
17.	Plany/programy/ strategie/projekty	Plan ochrony przed powodzią dorzecza Górnej Wisły	Plan do realizacji inwestycje przeciwpowodziowe w dorzeczu Górnej Wisły Program inwestycyjny w zlewni Sanu (ze zlewnią Wisłoka)	Duża ważny przy identyfikacji zagrożeń tworzeniu zaleceń ochronnych dla Obszaru	RZGW w Krakowie http://analizasan.kvpr.ojekty.pl/wp-content/uploads/prognoza/prognoza%20oddziaływania%20na%20środowisko.pdf
18.	Plany/programy/ strategie/projekty	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sanok na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017	Realizacja celów ochrony środowiska w gminie Sanok	Duża stanowi ważne źródło informacji przy tworzeniu opisu Obszaru i zaleceń ochronnych dla Obszaru i przedmiotów ochrony	Gmina Sanok http://www.gmina.sanok.com.pl/bip/attach/2/16/2838/POS_SA_NOK_22092010.pdf

19.	Plany/programy/ strategie/projekty	Program ochrony środowiska wraz z planem gospodarowania odpadami dla gminy Sanok na lata 2004 - 2015 tomy I i II	Realizacja celów ochrony środowiska w gminie Sanok, zagrożenia metody zapobiegania, gospodarka odpadami	Duża stanowi ważne źródło informacji przy tworzeniu opisu Obszaru i zaleceń ochronnych dla Obszaru i przedmiotów ochrony	http://www.gmina.sanok.com.pl/bip/atach/Gminny%20Program%20Ochrony%20Środowiska%20Sanok.pdf
20.	Plany/programy/ strategie/projekty	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sanok	Kierunki rozwoju gminy i formy obiekty ochrony przyrody, demografia przeznaczenie gruntów	Uzupełniająca przy identyfikacji istniejących i potencjalnych zagrożeń dla Obszaru i przedmiotów ochrony	Materiał znajduje się w posiadaniu Urzędu Gminy Sanok
21.	Plany/programy/ strategie/projekty	Zmiana VII Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sanok	Kierunki rozwoju gminy i formy obiekty ochrony przyrody, demografia przeznaczenie gruntów	Bardzo duża przy identyfikacji istniejących i potencjalnych zagrożeń dla obszaru oraz formułowaniu zaleceń ochronnych	Gmina Sanok http://gmina.sanok.com.pl/bip/atach/1/13/3020/SANOK_ZMIANA_STUDIUM_tekst_zal_1_WYLOZENIE.pdf

22.	Plany/programy/ strategie/projekty	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zagórz 1999r. Uchwała Nr IV/27/99 z dnia 22 stycznia 1999r	Kierunki rozwoju gminy i formy obiekty ochrony przyrody, demografia przeznaczenie gruntów	Bardzo duża przy identyfikacji istniejących i potencjalnych zagrożeń dla obszaru oraz formułowaniu zaleceń ochronnych	Gmina Zagórz http://umig-zagorz.ires.pl/21310,21314/21314/
23.	Plany/programy/ strategie/projekty	Uchwała Nr XXXII/212/2012 Rady Miejskiej w Zagórz z dnia 30 sierpnia 2012r. w sprawie uchwalenia Zmiany nr 4 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zagórz	Kierunki rozwoju gminy, formy i obiekty ochrony przyrody, demografia przeznaczenie gruntów	Bardzo duża przy identyfikacji istniejących i potencjalnych zagrożeń dla obszaru oraz formułowaniu zaleceń ochronnych	Gmina Zagórz http://umig-zagorz.ires.pl/21310,21314/21314/
24.	Plany/programy/ strategie/projekty	Strategia Rozwoju Gminy Zagórz do roku 2022 Załącznik do uchwały Nr XXXI/202/2012 Rady Miejskiej w Zagórz z dnia 2 sierpnia 2012 roku	Kierunki rozwoju gminy, planowane inwestycje i działania demografia	Materiał Uzupełniający przy identyfikacji istniejących i potencjalnych zagrożeń dla Obszaru i przedmiotów ochrony	Materiał znajduje się w posiadaniu Urzędu Gminy Zagórz

25.	Plany/programy/ strategie/projekty	Program ochrony rodzimej flory powiatu sanockiego przed gatunkami inwazyjnymi oraz ograniczenia ich rozprzestrzeniania się i wnikania w obręb Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery Karpaty Wschodnie”	Występowanie gatunków obcych i inwazyjnych ich wpływ na ekosystemy	Bardzo duża przy identyfikacji istniejących i potencjalnych zagrożeń dla obszaru oraz formułowaniu zaleceń ochronnych	Powiat sanocki http://www.powiat-sanok.pl/flora/dokumenty/informacje-ogolne-o-projekcie-285
26.	Plany/programy/ strategie/projekty	Strategia rozwoju powiatu sanockiego na lata 2004-2013	Kierunki rozwoju powiatu informacje dotyczące ochrony środowiska, demografii przemysłu i usług	Materiał Uzupełniający przy identyfikacji istniejących i potencjalnych zagrożeń dla Obszaru i przedmiotów ochrony	Powiat sanocki http://www.powiat-sanok.pl/gospodarka/dokumenty/strategia-rozwoju-70
27.	Plany/programy/ strategie/projekty	Strategia Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Sanok- Lesko	Kierunki rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego	Materiał Uzupełniający przy identyfikacji istniejących i potencjalnych zagrożeń dla Obszaru i przedmiotów ochrony	http://deltapartner.pl/konsultacje_sanok_lesko/strategia_rit_mof_sanok-lesko.pdf

28.	Plany/programy/ strategie/projekty	Synteza programów małej retencji wodnej dla województwa podkarpackiego na lata 2000 – 2015”	Retencja wód, sposób realizacji celów środowiskowych dla JCWP, ochrona przeciwpowodziowa, zabezpieczenie antyerozyjne dna rzek	Uzupełniające dla oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń dla przedmiotów ochrony i formułowania zaleceń ochronnych dla Obszaru	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych http://www.pzmiuw.bip.podkarpackie.eu/index.php/przedmiot-dzialalnosci-i-kompetencje
29.	Plany/programy/ strategie/projekty	Operat rybacki dla obwodu rybackiego rzeki San nr 4	Informacje na temat stanu ichtiofauny zarybień działań ochronnych	Bardzo duża przy tworzeniu opisu obszaru identyfikacji istniejących i potencjalnych zagrożeń dla obszaru oraz formułowaniu zaleceń ochronnych dla obszaru i przedmiotów ochrony	PZW Okręg w Krośnie manuskrypt

2.2 . Ogólna charakterystyka obszaru

Położenie obszaru

Obszar Natura 2000 Sanisko w Bykowcach PLH 180045 położony jest w województwie podkarpackim, powiecie sanockim gminach: Sanok sołectwo Olchowce i Zagórz.

Zgodnie z regionalizacją geograficzną Polski Obszar objęty opracowaniem należy do makroregionu Pogórza Środkowobeskidzkiego (513.6) w mezoregionie Pogórza Bukowskiego, oddzielającego Kotlinę Krośnieńską od Gór Sanocko-Turczyńskich i Bieszczadów Zachodnich.

Według podziału geobotanicznego i regionalizacji geobotanicznej Polski (Matuszkiewicz 1993) Obszar położony jest w Krainie Karpat Wschodnich (I.1), Okręgu Dołów Jasielsko-Sanockich (I.1.2) i podokręgu Sanockim (I.1.2.d)

Geologia i Gleby

Obszar położony jest w południowo-wschodniej części Centralnej Depresji Karpackiej w obrębie wypiętrzenia nazywanego faudem Grabownicy oraz Doliny Sanu. W obrębie fałdu Grabownicy występują najstarsze wiekiem osady: piaskowce i łupki kredy dolnej. Dominują łupki i iłołupki. Piaskowce występują w zachodniej części Międzybrodzia i w rejonie potoku Liszna. Osady czwartorzędowe tworzone są przez osady zboczowe o miąższości 0,3-3,0 m, wykształcone w postaci pyłów, glin pylastych związanych z domieszką rumoszu skalnego, spoczywają na zwietrzelinach warstw skalnych. W dolinie Sanu dominują osady akumulacji rzecznej: holocenijskie denne o miąższości 0,5-3,0 m i plejstocenijskie żwiry o miąższości 2,4-5,0 m oraz mady o miąższości 0,5-3,0 m. Są to osady gruboziarniste z domieszką otoczków o średnicy 5-30 cm oraz mady w postaci glin pylastych związanych i pyłów są przewarstwione wkładkami namulów organicznych.

Gleby występujące w obszarze opracowania stanowią głównie w dolinie Sanu mady lekkie, ciężkie i średnie, są to gleby III i IV klasy bonitacyjnej.

Klimat

Obszar objęty opracowaniem należy zgodnie z klasyfikacją Romera do typu górski i podgórski typu zaciśy śródgórskich Krainy Samborsko - Sądeckiej". Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą, powyżej 17°C, a najchłodniejszym styczeń (średnia temperatura około - 4°C). Średnia temperatura roczna wynosi 7,7°C. Suma rocznych opadów waha się pomiędzy 737 a 912 mm. Największe opady obserwuje się w czerwcu, lipcu i sierpniu między 76 a 155 mm, najmniejsze w lutym -23-36 mm. Lokalny klimat charakteryzuje się dużą zmiennością warunków atmosferycznych, wynika ona ze ścierania się oceanicznych i kontynentalnych mas powietrza. Długość okresu wegetacyjnego wynosi około 209 dni.

Hydrografia

Osią hydrograficzną Obszaru jest rzeka San, która odwadnia tereny objęte granicami Obszaru. Obszar położony jest na terasie zalewowej rzeki.

Obszar stanowi pozostałość dawnego przebiegu koryta Sanu z którym obszar posiada okresowe połączenie hydrologiczne - w okresie występowania podwyższonych stanów wód. Pod względem limnologicznym obszar tworzą jezioro zakolowe (Sanisko) oraz torfowisko niskie (Łęg). Obie formy stanowią pozostałość dawnego koryta rzeki. Jezioro Sanisko połączone jest z torfowiskiem Łęg bez nazwy. Ciek ten łączy również obie jednostki z rzeką San. Poniżej ujścia ciek z Jeziora Sanisko na skutek działalności bobrów powstało płytkie rozlewisko obejmujące swoim zasięgiem las łęgowy. Zarówno jezioro jak i torfowisko stanowią ujście dla kilku rowów melioracji szczegółowych odwadniających północną część Obszaru zwłaszcza w okolicy wsi Bukowce. Rowy melioracji szczegółowych znajdujące się w południowej części obszaru uchodzą bezpośrednio do Sanu.

Struktura Krajobrazu

Krajobraz obszaru jest silnie zróżnicowany. Występują w nim formy charakterystyczne dla naturalnych dolin rzecznych jakimi są jeziora zakolowe i torfowiska oraz leśne zbiorowiska roślinne o charakterze łęgowym, stanowiące pozostałość po dawnym przebiegu koryta Sanu. Istotną rolę w krajobrazie Obszaru odgrywają tereny rolnicze głównie łąki i pastwiska oraz pokryte zabudową luźną tereny wsi Bykowce.

Korytarze ekologiczne

Obszar wchodzi w skład korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym 72k Pogórze Dynowskie. Położenie obszaru w dolinie Sanu, oraz łączność hydrologiczna z tą rzeką powoduje że Obszar stanowi integralną część ciągnącego się równoleżnikowo korytarza ekologicznego którego oś stanowi rzeka San. Obszar powiązany jest dzięki temu z innymi formami przyrody jakimi są obszary Natura 2000 Dorzecze Górnego Sanu PLH180021, Bieszczady PLC180001, Rzeką San PLH180007, Ostoja Góry Słonne PLH180013, Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030 oraz innymi formami ochrony przyrody jak rezerwaty przyrody: Polanki, Góra Sobień, Przełom Osławy pod Mokrem, Bobry w Uhercach, oraz Bieszczadzkiem Parkiem Narodowym.

Walory przyrodnicze

Krajobraz obszaru tworzy mozaikę siedlisk hydrogenicznych typowych dla doliny dużych rzek. Pozostałością po dawnym korycie Sanu są starorzecza powstałe w wyniku erozyjnej i akumulacyjnej działalności wód rzeki, która w granicach terasy zalewowej, silnie meandrując, zmieniała swoje koryto. Prosta je roślinność wodna ze związków *Potamion* i *Nymphaeion* oraz szuwały właściwe (wysokie) ze związku *Phragmition* dominujące w strefie przybrzeżnej. Skraje mis starorzeczy od strony ładu porośnięte są przez szuwały turzycowe związku *Magnocaricion* oraz ziołorośla ze związku z *Flipendulion ulmariae*. Starorzecza tworzą układ przestrzenny z rozległymi kompleksami zbiorowisk trawiastych, na które składają się zmiennowilgotne łąki kaczeńcowe ze związku *Clathion*, łąki świeże ze związku *Arrhenatherion elatioris* oraz fragmenty roślinności typowej dla torfowisk niskich. Na tych ostatnich stwierdzono liczną populację storczyka – kruszczyka błotnego *Epipactis palustris*. Istotnym elementem lokalnego krajobrazu są łągi olszowo-jesionowe *Fraxino-Alnetum* i olsy *Ribeso nigri-*

Alnetum. Bezpośrednie sąsiedztwo wysokich krawędzi wysoczyznowych warunkujących spływ wód powierzchniowych, okresowe wsięki wód podskórnych, zalewy wodami wezbraniowymi Sanu oraz działalność bobrów powodują fluktuacje pomiędzy łągowym, a olsowym charakterem zbiorowisk leśnych. Efektem tego jest obecność pełnego spektrum form przejściowych. Lokalne wyniesienia porastają grądy *Tilio-Carpinetum*. Uzupełnieniem lokalnych fitokompleksów są dobrze zachowane i bujne płaty nitrofilnych zbiorowisk welonowych ze związku *Convolvulion sepium*.

Formy ochrony przyrody

Część północna Obszaru o powierzchni 63,66 ha objęta jest granicami Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

W sąsiedztwie Obszaru znajdują się inne formy ochrony przyrody, które posiadają istotne powiązania funkcjonalne z Obszarem Natura 2000

Sanisko w Bykowcach PLH180045. Są to:

Rezerwaty przyrody:

Polanki - pow. 191,94 ha

Sobień - pow. 5,34 ha

Obszary Natura 2000:

Dorzecze Górnego Sanu PLH180021 - pow. 1578,7 ha

Rzeka San PLH180007 pow. 1374,8 ha

Ostoja Góry Słonne PLH180013 55036 ha

2.3 Struktura własności i użytkowania gruntów

Typy użytków gruntowych	Typ własności	Powierzchnia użytków w ha	Udział powierzchni w obszarze [%]
<i>Grunty orne</i>	<i>Skarb Państwa</i>	26.69	33.47
	<i>Własność komunalna</i>		
	<i>Własność prywatna</i>		
<i>Łąki trwałe</i>	<i>Skarb Państwa</i>	52.92	66.36
	<i>Własność komunalna</i>		
	<i>Własność prywatna</i>		
<i>Wody płynące</i>	<i>Skarb Państwa</i>	0,14	0,17
	<i>Własność komunalna</i>		
	<i>Własność prywatna</i>		

2.4 Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka

Brak danych

2.5 Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
1.	Strategia Rozwoju Gminy Zagórz do roku 2022 Załącznik do uchwały Nr XXXI/202/2012 Rady Miejskiej w Zagórz z dnia 2 sierpnia 2012 r.	Urząd Gminy w Zagórz	Dokument o dużym stopniu ogólności określa możliwe kierunki rozwoju gminy Zagórz.	Brak istotnego negatywnego wpływu na wszystkie przedmioty ochrony.	-

2.	<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sanok, Uchwałą Nr XXXV / 227 / 98 Rady Gminy Sanok w dniu 16.06.1998 r.</p>	<p>Urząd Gminy w Sanoku</p>	<p>Dokument o dużym poziomie ogólności, wskazującym jednak na obecność Obszaru. Studium postuluje by w zapisach opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Sanok uwzględnić następujące zasady zarządzania przestrzenią szczególnie istotne dla ochrony i kształtowania struktury przyrodniczej gminy: zachowanie i ochrona kompleksów przyrodniczych o najwyższym potencjale biologicznym, w szczególności dotyczy to lasów, cieków wodnych i ich dolin, obniżeń bezodpływowych oraz ciągów powiązań przyrodniczych lokalnych i regionalnych – stanowiących ważne w skali gminy korytarze ekologiczne; ochrona i uzupełnianie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych oraz towarzyszących ciekom i zbiornikom wodnym; ochrona drobnych elementów naturalnej rzeźby terenu: dolin, obniżeń, skarp itp; ochrona gleb wysokiej klasy przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze; ochrona gruntów leśnych przed zmianą przeznaczenia; ochrona środowiska poprzez rozwój infrastruktury służącej poprawie środowiska. Informacje na temat utworzenia zbiornika retencyjnego, którego funkcjonowanie może mieć wpływ na Obszar..</p>	<p>Brak istotnego negatywnego wpływu na wszystkie przedmioty ochrony.</p>	-
3.	<p>Zmiana VII Studium Uwarunkowań</p>	<p>Urząd Gminy w Sanoku</p>	<p>Jak w punkcie powyżej. Zawiera również informacje co do zmian powierzchni</p>	<p>Brak istotnego negatywnego wpływu na</p>	-

	<p>i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Uchwała Nr XLVIII/367/2010 Rady Gminy Sanok z dnia 20 sierpnia 2010 r.</p>		<p>projektowanego zbiornika retencyjnego który może mieć wpływ na obszar</p>	<p>wszystkie przedmioty ochrony.</p>	
4.	<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zagórz 1999 r. Uchwała Nr IV/27/99 z dnia 22 stycznia 1999 r.</p>	<p>Urząd Gminy Zagórz</p>	<p>Dokument o dużym poziomie ogólności, brak zapisów dotyczących obszaru. Studium postuluje by w zapisach opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Sanok uwzględnić następujące zasady :zarządzania przestrzenią szczególnie istotne dla ochrony i kształtowania struktury przyrodniczej gminy: zachowanie i ochrona kompleksów przyrodniczych o najwyższym potencjale biologicznym, w szczególności dotyczy to lasów, cieków wodnych i ich dolin, obniżeń bezodpływowych oraz ciągów powiązań przyrodniczych lokalnych i regionalnych – stanowiących ważne w skali gminy korytarze ekologiczne; ochrona i uzupełnianie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych oraz towarzyszących ciekom i zbiornikom wodnym; ochrona drobnych elementów naturalnej rzeźby terenu: dolin, obniżeń, skarp itp; ochrona gleb wysokiej klasy przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze; ochrona gruntów leśnych przed</p>	<p>Brak istotnego negatywnego wpływu na wszystkie przedmioty ochrony.</p>	-

			zmianą przeznaczenia; ochrona środowiska poprzez rozwój infrastruktury służącej poprawie środowiska		
5.	Uchwała Nr XXXII/212/2012 Rady Miejskiej w Zagórzcu z dnia 30 sierpnia 2012r. w sprawie uchwalenia Zmiany nr 4 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego.	Urząd Miasta w Zagórzcu	Jak w punkcie powyżej dokument zawiera informację o projekcie utworzenia obszaru,	Brak istotnego negatywnego wpływu na wszystkie przedmioty ochrony.	-
6.	Plan ochrony przed powodzią dorzecza Górnej Wisły.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	Dokument określający Zakres i lokalizację inwestycji ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Sanu.	Brak istotnego negatywnego wpływu na wszystkie przedmioty ochrony.	-
7.	Strategia Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Sanok- Lesko.	Starostwo Powiatowe w Sanoku	Dokument o dużym stopniu ogólności określa możliwe kierunki rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Sanok- Lesko.	Brak istotnego negatywnego wpływu na wszystkie przedmioty ochrony.	-

2.6 Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane

L.p.	Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia w ha	Liczba stanowisk	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
Siedliska przyrodnicze							
1.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>	C	5,82	1	Rozmieszczenie siedliska w obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	dobry	W ramach prac, przypadających na okres od maja do sierpnia 2015, przeprowadzono kilka wizytacji, podczas których dokonano oceny stanu ochrony siedliska z wykorzystaniem parametrów i wskaźników wskazanych w PM GIOŚ. W czasie realizacji prac terenowych oceniano stan siedliska dokonywano również pomiarów właściwości fizykochemicznych wody: zawartość O ₂ , % nasycenia O ₂ , zawartość PO ₄ , NO ₂ , NO ₃ , NH ₄ ⁺ , pH, Twardość ogólna, co pozwoliło na ocenę podatności siedliska na degradację. Szczegółowe wyniki prac przedstawiające ocenę stanu ochrony siedliska przedstawiono w pkt. 3 opracowania, zdefiniowane istniejące i/lub potencjalne zagrożenia

							przedstawiono w pkt. 4. W wyniku zastosowania wskaźników waloryzacji parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji zalecanych przez GIOŚ w przypadku reprezentatywności zostanie zmieniona ocena z B na A.
2.	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	C	0,38	1	Rozmieszczenie siedliska w obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Dobry	W ramach prac, przypadających na okres od maja do sierpnia 2015, przeprowadzono kilka wizytacji, podczas których dokonano oceny stanu ochrony siedliska z wykorzystaniem parametrów i wskaźników wskazanych w PM GIOŚ. Szczegółowe wyniki prac przedstawiające ocenę stanu ochrony siedliska przedstawiono w pkt. 3 opracowania, zdefiniowane istniejące i/lub potencjalne zagrożenia przedstawiono w pkt. 4. W wyniku zastosowania wskaźników waloryzacji parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji zalecanych przez GIOŚ oceny dla siedliska

							zostaną utrzymane.
3.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	C	16,39	5	Rozmieszczenie siedliska w obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty	dobry	W ramach prac, przypadających na okres od lipca do września 2013, przeprowadzono kilka wizytacji, podczas których dokonano oceny stanu ochrony siedliska z wykorzystaniem parametrów i wskaźników wskazanych w PM GIOŚ. Szczegółowe wyniki prac przedstawiające ocenę stanu ochrony siedliska przedstawiono w pkt. 3 opracowania, zdefiniowane istniejące i/lub potencjalne zagrożenia przedstawiono w pkt. 4. W wyniku zastosowania wskaźników waloryzacji parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji zalecanych przez GIOŚ oceny dla siedliska zostaną utrzymane.
4.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy	C	10,82	6	Rozmieszczenie siedliska w obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Dobry	W ramach prac, przypadających na okres od lipca do września 2013, przeprowadzono kilka wizytacji, podczas których dokonano oceny stanu ochrony siedliska z wykorzystaniem parametrów i wskaźników

	źródłiskowe						<p>wskazanych w PM GIOŚ. Szczegółowe wyniki prac przedstawiające ocenę stanu ochrony siedliska przedstawiono w pkt. 3 opracowania, zdefiniowane istniejące i/lub potencjalne zagrożenia przedstawiono w pkt. 4. W wyniku zastosowania wskaźników waloryzacji parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji zalecanych przez GIOŚ oceny dla siedliska zostaną utrzymane.</p>
Rośliny							
Zwierzęta							
	1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	C	-	2	Rozmieszczenie siedliska w obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	Dobry	Wykonano 5 wizyt terenowych w czasie których realizowano połowy badawcze przy użyciu różnych narzędzi rybackich celem określenia występowania gatunku w obszarze. W czasie realizacji prac terenowych oceniano stan siedliska dokonywano również pomiarów właściwości fizykochemicznych wody: zawartość O ₂ , % nasyceniai O ₂ , zawartość PO ₄ , NO ₂ , NO ₃ , NH ₄ ⁺ pH, Twardość ogólna,

							<p>co pozwoliło na ocenę podatności siedliska na degradację. Podobne badania wykonano również w ciekach i źródłach zasilających starorzecze.</p> <p>Szczegółowe wyniki prac przedstawiające ocenę stanu ochrony siedliska przedstawiono w pkt. 3 opracowania, zdefiniowane istniejące i/lub potencjalne zagrożenia przedstawiono w pkt. 4.</p>
	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	C	-	4	Rozmieszczenie siedliska w obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	Dobry	<p>Wykonano 5 wizyt terenowych (od kwietnia do końca sierpnia) w czasie których prowadzono badania inwentaryzacyjne. Każdorazowo dokonywano kontroli dziennych i nocnych. W czasie realizacji prac terenowych prowadzono obserwacje płazów, dokonywano również prób połowu larw, oceniano stan siedliska dokonywano również pomiarów właściwości fizykochemicznych wody (zawartość O₂, % nasycenia O₂, zawartość PO₄, NO₂, NO₃, NH₄⁺, pH, twardość ogólna). Pozwoliło to na ocenę podatności siedliska na degradację. Podobne</p>

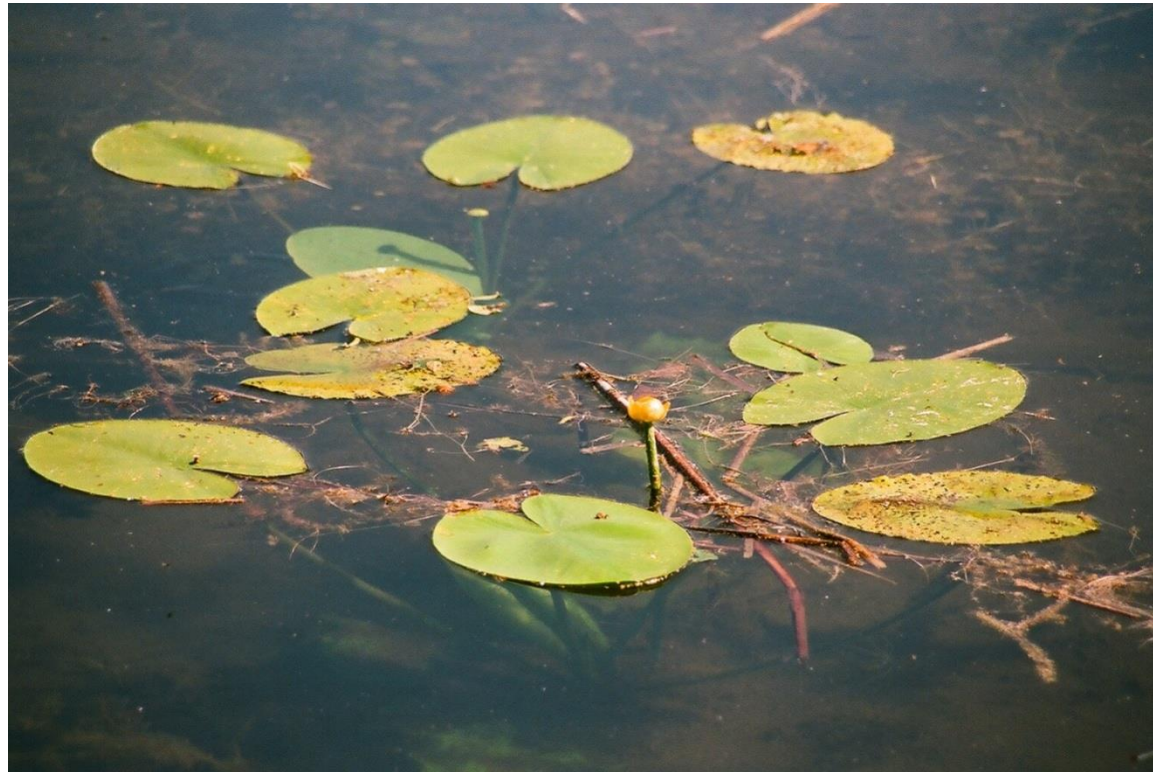
							<p>badania wykonano również w ciekach i źródłiskach zasilających stanowiska jeśli takie istniały. Pod koniec sierpnia dokonano również oceny podatności zbiorników wodnych na wysychanie. Szczegółowe wyniki prac przedstawiające ocenę stanu ochrony siedliska przedstawiono w pkt. 3 opracowania, zdefiniowane istniejące i/lub potencjalne zagrożenia przedstawiono w pkt. 4.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

2.6.1 Typy siedlisk przyrodniczych

3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*

3150.2 Starorzecza i drobne zbiorniki wodne

Starorzecze, zwane Saniskiem, powstało w wyniku erozyjnej i akumulacyjnej działalności wód rzeki San, która w granicach terasy zalewowej w holocenie, silnie meandrując, zmieniała często swoje koryto. Z waloryzujących siedlisko przyrodnicze zbiorowisk ze związków *Potamion* i *Nymphaeion* stwierdzono następujące zespoły: włosienicznika krążkolistnego *Ranunculetum circinati*, rogatka sztywnego *Ceratophylletum demersi*, wywłócznika okółkowego *Myriophylletum verticillati*, rdestnicy połyskującej *Potametum lucenstis*, rdestnicy grzebieniastej *Potametum pectinati*, grążela żółtego *Nupharo-Nymphaeetum albae*, żabiścieku pływającego *Hydrocharitetum morsus-ranae* i rdestu ziemnowodnego *Polygonetum natantis*.



Grąźel żółty *Nuphar lutea*

Strefę brzegową starorzecza porasta roślinność szuwarowa. Spośród zespołów ze związku *Phragmition* grupującego szuwary właściwe (wysokie) można tu wyróżnić szuwary: trzcinowy *Phragmitetum australis*, pałki wąskolistnej *Typhetum angustifoliae*, pałki szerokolistnej *Typhetum latifoliae*, skrzypu bagiennego *Equisetum fluviatile* i jeżogłówki gałęzistej *Sparganietum erecti*. W miejscach, w których w pełni sezonu wegetacyjnego woda wysycha, wykształciły się szuwary manny mielec *Glycerietum maximae* oraz zbiorowisko *Oenanthe-Rorippetum* budowane przez kropidło wodne *Oenanthe aquatica* i rzepichę ziemnowodną *Rorippa amphibia*.



Starorzecze Sanisko

Starorzecze jest zbiornikiem silnie wypłaconym i zarośniętym. Jego dno wysłane jest mułem organicznym, którego zasadniczym składnikiem jest detrytus roślinny. Intensywny rozwój roślinności wodnej i szuwarowej, jest efektem znacznej eutrofizacji wód zwłaszcza w jego północnej części sąsiadującej bezpośrednio z zabudowaniami Bykowiec, skąd spływają ścieki bytowe. Wpływa to również na niekorzystne warunki tlenowe (tab. 1 i 2).

Tabela 1. Parametry wody starorzecza Sanisko pobrane w sąsiedztwie zabudowy w Bykowcach

Parametr	Wartość
Temperatura	19°C
Widzialność (krążek Secckiego)	0,4 m
Twardość	11°N
Tlen rozpuszczony	0,78 mg/dm ⁻³
% nasycenia O ₂	7,2
pH	7
Fosfor ogólny (PO ₄)	0,5 mg/dm ⁻³
Azotany (NO ₃)	10 mg/dm ⁻³
Azotyny (NO ₂)	≤0,02 mg/dm ⁻³
NH ₄	0,2 mg/dm ⁻³

Tabela 2. Parametry ścieków odprowadzanych do starorzecza Sanisko pobrane w sąsiedztwie zabudowy w Bykowcach

Parametr	Wartość
Temperatura	10°C
Widzialność (krążek Secckiego)	-
Twardość	-
Tlen rozpuszczony	0
% nasycenia O ₂	0
pH	7,5
Fosfor ogólny (PO ₄)	-
Azotany (NO ₃)	0
Azotyny (NO ₂)	1,0 mg/dm ⁻³
NH ₄	0,2 mg/dm ⁻³

Stan siedliska w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

Ranga w obszarze – reprezentatywność:

- według standardowego formularza danych: B
- według zweryfikowanych danych: B

Stan zachowania w obszarze: U1

Zagrożenia istniejące: E03 Odpady, ścieki, G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie, H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych), K02.03 Eutrofizacja (naturalna)

Zagrożenia potencjalne: E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe, F01 Akwakultura morska i słodkowodna, K01.03 Wyschnięcie, K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)

6430 Ziolorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziolorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

Podtyp 6430.3 Niżowe, nadrzeczne ziolorośla okrajkowe

Zróznicowane pod względem fizjonomii i składu gatunkowego nitrofilne siedlisko przyrodnicze. Wykształca się jako okrajek szuwarów, zarośli i łągów olszowo-jesionowych *Fraxino-Alnetum* rosnących w pobliżu starorzecza Sanisko. Pod względem fitosocjologicznym reprezentowane jest przez ziolorośla: kielisznika zaroślowego i wierzbownicy kosmatej *Calystegio-Epilobietum hirsuti*, pokrzywy zwyczajnej i kielisznika zaroślowego *Urtico-Calystegietum sepium* oraz kielisznika zaroślowego i sadzka konopiastego *Calystegio-Eupatorietum*. Do częstych gatunków, oprócz wyżej wymienionych, należy zaliczyć pnącza – chmiel zwyczajny *Humulus lupulus* i przytulię czepną *Galium aparine*. Kontakt przestrzenny z różnymi zbiorowiskami roślinnymi sprawia, że w składzie florystycznym ziolorośli znajduje się bardzo dużo gatunków towarzyszących, m.in.: wiązówka błotna *Filipendula ulmaria*, tojeść pospolita *Lysimachia vulgaris*, czyściec błotny *Stachys palustris*, kozłek lekarski *Valeriana officinalis*, psianka słodkogórz *Solanum dulcamara*, trzcina pospolita *Phragmites australis* i mozga trzcinowata *Phalaris arundinacea*. Należy zaznaczyć, że w chwili obecnej nie jest jasne pod względem naukowym, które ze zbiorowisk okrajkowych związku *Convolvulion sepium* można uznać za siedlisko 6430. Brak jest kalibracji wskaźników.

Stan siedliska w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

Ranga w obszarze – reprezentatywność:

- według standardowego formularza danych: B
- według zweryfikowanych danych: B

Stan zachowania w obszarze: FV

Zagrożenia istniejące: nie stwierdzono

Zagrożenia potencjalne: E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych, I01 Obce gatunki inwazyjne



Ziółorośle w strefie ekotonowej łągu

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

Podtyp 6510.1 – Łąka rajgrasowa

Siedlisko przyrodnicze reprezentowane przez różne postacie wilgotnościowe łąki rajgrasowej *Arrhenatheretum elatioris*. Oprócz rajgrasu wyniosłego *Arrhenatherum elatius* do charakterystycznych gatunków należą m.in.: barszcz zwyczajny *Heracleum sphondylium*, dzwonek rozpięchły *Campanula patula*, złocien (jastrun) właściwy *Leucanthemum vulgare*, koniczyna łąkowa *Trifolium pratense*, babaka lancetowata *Plantago lanceolata*, szelężnik większy *Rhinanthus serotinus*, krwawnik pospolity *Achillea millefolium*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, przytulia pospolita *Galium mollugo*, tomka wonna *Anthoxanthum odoratum* i wiechlina łąkowa *Poa pratensis*. Pod względem fitosocjologicznym w obrębie Obszaru występują dwa podzespoły:

Arrhenatheretum elatioris typicum, któremu odpowiada opis powyżej;

Arrhenatheretum elatioris alopecuro-polygotenosum, cechujący się znacznym udziałem ilościowym gatunków przechodzących z wilgotnych łąk należących do związku *Calthion palustris*, zwłaszcza: rdestu węzownika *Polygonum bistorta*, firletki poszarpanej *Lychnis flos-cuculi* i jaskra ostrego *Ranunculus acris*.

Stan siedliska w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

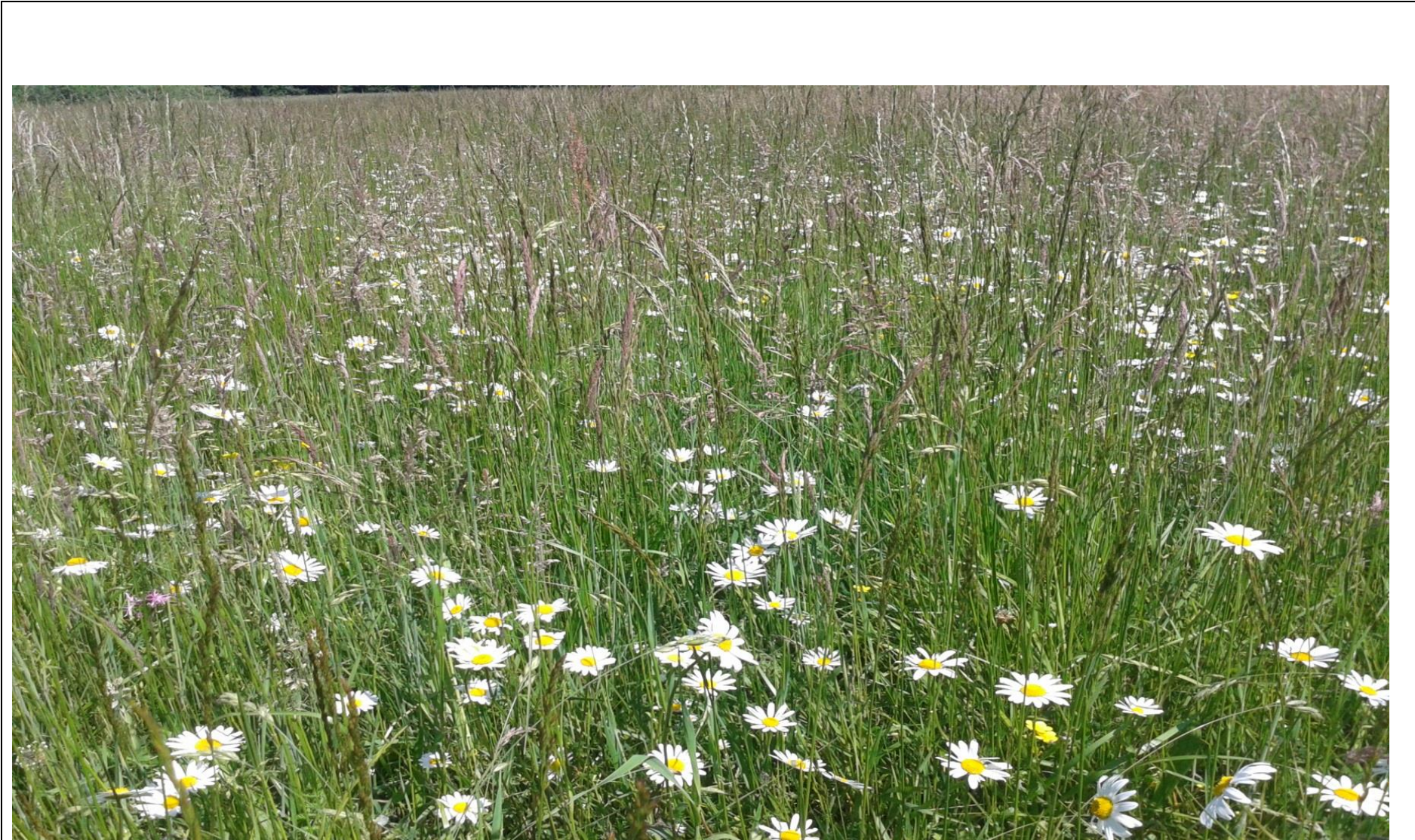
Ranga w obszarze – reprezentatywność:

- według standardowego formularza danych: B
- według zweryfikowanych danych: B

Stan zachowania w obszarze: U1

Zagrożenia istniejące: A03.03 Zaniechanie / brak koszenia, K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja), K02.02 Nagromadzenie materii organicznej

Zagrożenia potencjalne: A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne, A08 Nawożenie (nawozy sztuczne), B01 Zalesianie terenów otwartych, E01.03 Zabudowa rozproszona, G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna, I01 Obce gatunki inwazyjne, I02 Problematiczne gatunki rodzime, J01.01 Wypalanie



Kwitnący złocien właściwy na łące świeżej

91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe)

Podtyp: *91E0-3 Niżowy łęg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum*

W drzewostanie łęgów dominuje olsza czarna *Alnus glutinosa*, której towarzyszy czeremcha zwyczajna *Padus avium* oraz rosnące w domieszce: jesion wyniosły *Frasinus excelsior*, wiąz szypułkowy *Ulmus laevis* i brzoza omszona *Betula pubescens*. W podszyciu, w zależności od stopnia wilgotności, występują: porzeczka czerwona *Ribes spicatum*, dziki bez czarny *Sambucus nigra*, leszczyna *Corylus avellana*, kruszyna *Frangula alnus* i trzmielina zwyczajna *Euonymus europaea*. W warstwie mszystej rosną: żurawiec falisty *Atrichum undulatum*, dzióbek rozarty *Oxyrrhynchium hians*, płaskomerzyki - pokrewny *Plagiomnium affine* i falisty *P. undulatum* oraz wątrobowiec – płozik różnolistny *Lophocolea heterophylla*. W obrębie Obszaru występują łęgi olszowo-jesionowe zróżnicowane dwa podzespoły:

- *Fraxino-Alnetum urticetosum* – w runie rosną, m.in.: pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*, śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium*, chmiel zwyczajny *Humulus lupulus*, czartawa pospolita *Circea lutetiana*, zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum* i kuklik pospolity *Geum urbanum*. W miejscach o przesuszonym podłożu wzrasta udział i znaczenie jeżyn *Rubus*. Z pozostałych gatunków licznie występuje szczawik zajęczy *Oxalis acetosella* i wietlica samicza *Athyrium filix-femina*,
- *Fraxino-Alnetum ranunculetosum*, charakteryzujący się obecnością w runie gatunków olsowych i szuwarowych ze związku *Magnocari-cion* oraz knieci błotnej *Caltha palustris* i jaskra rozłogowego *Ranunculus repens*.

W obrębie Obszaru dochodzi do cyklicznych fluktuacji powierzchni olsowych i łęgowych, co jest procesem naturalnym. Struktura i ogólna powierzchnia łęgów cechuje się znaczną dynamiką.

Stan siedliska w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U2

Ranga w obszarze – reprezentatywność:

- według standardowego formularza danych: B
- według zweryfikowanych danych: B

Stan zachowania w obszarze: U1

Zagrożenia istniejące: I01 Obce gatunki inwazyjne

Zagrożenia potencjalne: B02.02 Wycinka lasu, B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew, I02 Problematiczne gatunki rodzime, J02.05

Modyfikowanie funkcjonowania wód, ogólnie, K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)



Łęg *Fraxino-Alnetum*

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum* i *Tilio-Carpinetum*)

Siedlisko przyrodnicze reprezentowane na terenie obszaru przez łągę *grąd Tilio-carpinetum typicum*. W wyniku zastosowania wskaźników waloryzacji parametrów stanu oraz specyficznej struktury i funkcji zalecanych przez GIOŚ ocena stanu zachowania siedliska oceniono jako nieistotne. Zdecydowały o tym, m.in.: mała reprezentatywność, neofityzacja, brak wystarczającego zapasu martwego drewna oraz mała powierzchnia ogólna.

Stan siedliska w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

Ranga w obszarze – reprezentatywność: D (nieistotna)

2.6.2 Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru

Na terenie obszaru nie występują gatunki roślin wymienione w załączniku II do Dyrektywy Siedliskowej, w związku z czym badaniami nie objęto żadnego gatunku roślin.

2.6.3 Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru

1145 Piskorz *Misgurnus fossilis*

W przypadku piskorza na terenie obszaru Natura 2000 Sanisko w Bykowcach PLH180045 brak jest danych porównawczych z wcześniejszych okresów. W 2015 r. odławiano pojedyncze osobniki tego gatunku w starorzeczu, przy czym należy zaznaczyć, że badania utrudniał bujny rozwój makrofitów wodnych oraz złe warunki fizykochemiczne, które wymusiły zmianę metod realizacji badań. Badane starorzecze charakteryzuje się pogorszonym stanem troficznym i wykazuje wysoki stopień eutrofizacji. Być może ogranicza on liczebność piskorza. Jednocześnie populacja piskorza w badanym starorzeczu jest odizolowana od innych ponieważ teren Doliny Sanu na odcinku Leska i Sanoka nie jest siedliskiem gatunku. Starorzecze zostało prawdopodobnie zasiedlone przez gatunek przypadkowo na skutek zawleczenia go wraz z materiałem zarybieniowym do obsady stawów (okolice Leska) lub też zarybień zbiornika Solińskiego. Procesy zachodzące w jeziorach zakolowych powodują że w perspektywie najbliższych 20 lat populacja może ulec zanikowi na skutek naturalnego starzenia się siedliska i jego wypłykania i zamulania.



Stanowisko I



Stanowisko II (Fot. K. Wziętek)

Stan gatunku w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Ranga w obszarze – reprezentatywność:

- według standardowego formularza danych: C
- według zweryfikowanych danych: C

Stan zachowania w obszarze: U1

Zagrożenia istniejące: E03 Odpady, ścieki, H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych), K02.03 Eutrofizacja (naturalna), K05.01 Dyspersja genetyczna

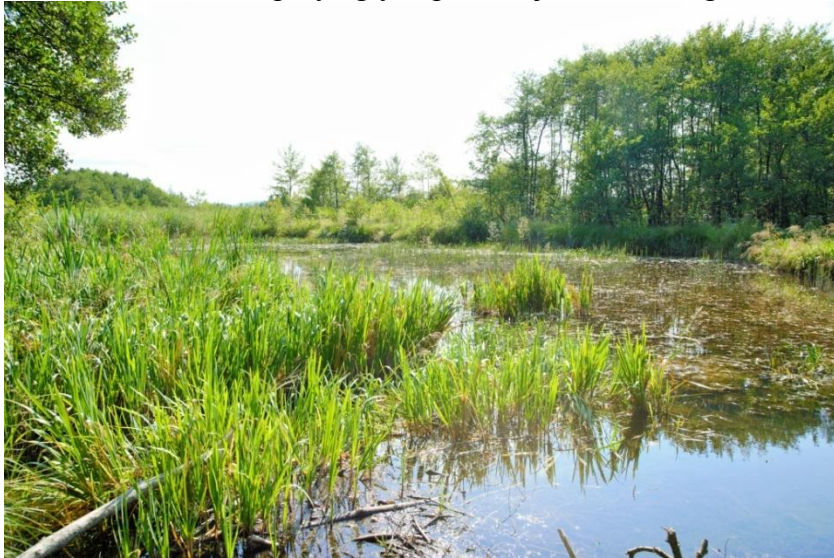
Zagrożenia potencjalne: E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe, F01 Akwakultura morska i słodkowodna, G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie, K01.02 Zamulenie, K01.03 Wyschnięcie, K03 Zmiana składu gatunkowego



Piskorz odłowiony na stanowisku I

1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*

W 2014 r. gatunek ten został stwierdzony na jednym stanowisku. Przeprowadzone w roku 2015 badania waloryzacyjne wykazały występowanie zwierząt w co najmniej czterech stanowiskach, spośród których w dwóch obserwowano młodociane osobniki jeszcze pod koniec sierpnia. Dorosłe osobniki podczas żerowania obserwowano na łąkach oraz w zadrzewieniach również poza granicami obszaru. Wskazuje to że prawdopodobnie gatunek jest w obszarze licznie reprezentowany i zasiedla nowe miejsca które posiadają warunki do odbycia rozrodu, zaś stan zachowania terenów przyległych powoduje że traszka grzebieniasta znajduje również dogodne warunki do żerowania w okresie wegetacyjnym.



Stanowisko I



Stanowisko II (Fot. K. Wziątek)

Stan gatunku w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

Ranga w obszarze – reprezentatywność:

- według standardowego formularza danych: B
- według zweryfikowanych danych: B

Stan zachowania w obszarze: U1

Zagrożenia istniejące: E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe, G05.01 Wydeptywanie nadmierne użytkowanie, H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych, K01.02 Zamulenie, K01.03 Wyschnięcie, K03.04 Drapieżnictwo

Zagrożenia potencjalne: F01 Akwakultura morska i słodkowodna, G05.01 Wydeptywanie nadmierne użytkowanie, K01.02, K01.03

Wyschnięcie, K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja), K02.03 Eutrofizacja (naturalna)



Stanowisko III



Stanowisko IV (Fot. K. Wziętek)



Larwa traszki zaobserwowana na stanowisku IV

1193 Kumak górski *Bombina variegata*

Prowadzone badania terenowe nie wykazały występowania kumaka górskiego w obszarze.

Stan gatunku w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: XX

Ranga w obszarze – reprezentatywność: D (nieistotna)

1337 Bóbr europejski *Castor fiber*

Badania terenowe wykazały, że w granicach obszaru nie zamieszkuje żadna rodzina. W czasie kontroli terenowych z wyjątkiem okresu wiosennego nie notowano aktywności zwierząt ani w okolicy odnalezionych nor ani też żeremi. Obszar stanowi uzupełniające żerowisko dla zwierząt zasiedlających San, które okresowo pojawiają się w jego granicach.

Stan gatunku w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Ranga w obszarze – reprezentatywność: D (nieistotna)

1355 Wydra *Lutra lutra*

W granicach Obszaru stwierdzono ślady występowania gatunku, jednak ze względu na bliskie sąsiedztwo rzeki San wydra przebywa nieregularnie lub okazjonalnie ponieważ ślady nie były notowane w czasie poszczególnych kontroli terenowych.

Stan gatunku w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Ranga w obszarze – reprezentatywność: D (nieistotna)

Moduł B

3 Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem

Siedlisko przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko/ kod Guid	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV,U1, U2, XX Ogólna	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska /gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi	
Siedliska przyrodnicze										
Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>	3150	Stanowisko XII zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Powierzchnia siedliska		-	FV	FV	U1	Charakterystyczna kombinacja zbiorowisk w obrębie transektu – stwierdzono 8 zbiorowisk roślinności wodnej (FV). Nie stwierdzono gatunków skazujących na degradację (FV). Odczyn wody pH=7 (FV),. Woda przezroczysta (FV)	
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja zbiorowisk w obrębie transektu		-	FV			U1
				Gatunki wskazujące na degenerację siedliska		-	FV			
				Barwa wody		-	U1			
				Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)		-	U1			
				Przezroczystość wody		-	FV			
				Plankton		-	U1			
				Odczyn wody		-	FV			
			Perspektywy ochrony				U1			U1

								<p>zabarwienie; <i>Konduktywność</i> – 712uS cm⁻¹ oraz <i>Plankton</i> – współdominacja sinic i zielenic, a w zooplanktonie udział wrotków przy czym należy zaznaczyć, że w przypadku starorzeczy, krótkotrwałe zakwity sinic, są zjawiskiem naturalnym. Jednak w północnej części starorzecza stwierdzony został stały dopływ ścieków bytowych. Może to prowadzić do stałego wzrostu żywności wód starorzecza doprowadzając do hipertrofii. Z tego w względę również parametr perspektyw Ochrony został oceniany jako niezadawalający U1. Tym bardziej, że wzrost trofii powodować będzie szybszy proces zarastania zbiornika przez roślinność wodna i szuwarowa.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	---

									Należy dodać, że w okresie letnim 2015 r. panowały ekstremalne warunki pogodowe. Wysokie temperatury oraz brak opadów spowodowały suszę. Jej efektem było znaczne zmniejszenie się powierzchni lustra, jak również głębokości starorzecza. Przeprowadzone badania wykazały m.in. niskie wysycenie tlenem.
Ziolorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziolorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	6430	Stanowisko XIII zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Powierzchnia siedliska	-	FV	FV	FV	FV	Siedlisko dobrze wykształcone o powierzchni 0,38 ha, która wydaje się być trwała i nie ulegająca zmniejszeniu (FV), z 4 gatunkami charakterystycznymi (FV), bez udziału gatunków inwazyjnych (FV) i ekspansywnych roślin zielnych (FV) w składzie gatunkowym. Fitocenozy cechuje duże bogactwo gatunkowe (FV). Siedlisko stanowi
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	FV	FV	FV		
				Gatunki ekspansywne roślin zielnych	FV				
				Bogactwo gatunkowe	FV				
				Obce gatunki inwazyjne	FV				
				Naturalność koryta rzecznoego (brak regulacji)	FV				
				Naturalny kompleks siedlisk	FV				
			Perspektywy ochrony	-	FV	FV			

								<p>ekoton pomiędzy szuwarami a lasem łągowym (FV).</p> <p>Siedlisko wydaje się nie być zagrożone w perspektywie 10 lat obowiązywania PZO, dlatego parametr Perspektywy ochrony oceniono jako FV.</p> <p>Właściwy stan parametrów: <i>powierzchnia siedliska, struktura i funkcje</i> oraz <i>perspektywy ochrony</i> Wpłynął na ocenę ogólną FV</p>	
Ekstensywnie użytkowane łąki niżowe świeże (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	6510	Stanowisko I zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Powierzchnia siedliska		U1	U1	U1	<p><i>Arrhenatherum elatioris alopecuro-polygotenosum</i>. W płacie obecne są gatunki charakterystyczne: <i>Arrhenatherum elatius</i>, <i>Galium mollugo</i>, <i>Leucanthemum vulgare</i> (FV). Dominują jednak gatunki łąk wilgotnych i ziołorośli: <i>Filipendula ulmaria</i>, <i>Cirsium</i></p>	
			Struktura i funkcje	Struktura przestrzenna płatów		U1			U1
				Gatunki charakterystyczne		FV			
				Gatunki dominujące		U1			
				Obce gatunki inwazyjne		FV			
				Gatunki ekspansywne roślin zielnych		U1			
				Ekspansja drzew i krzewów		FV			
				Udział dobrze zachowanych płatów siedliska		U1			
Martwa materia organiczna (wojłok)		U1							
Perspektywy ochrony		U1	U1						

								<p><i>rivulare</i>, <i>Ranunculus acris</i> i <i>Polygonum bistorta</i> (U1). Nie stwierdzono gatunków inwazyjnych (FV). Gatunkiem wykazującym ekspansję jest <i>Filipendula ulmaria</i> (U1). Łąka nie podlega sukcesji przez roślinność krzewiastą i drzewiastą (FV). Ok. 50% powierzchni łąki jest dobrze zachowana (U1). Martwa materia wynosi ok 3 cm (U1).</p> <p>Parametr Struktura i funkcje został oceniony jako niewłaściwy (U1) ponieważ wskaźniki kardynalny <i>Gatunki ekspansywne roślin zielnych</i> został oceniony na U1, co obniża również wskaźnik <i>Gatunki dominujące</i>. Siedlisko cechuje mała powierzchnia (U1). Perspektywy ochrony oceniony na U1.. Istnieje realne zaprzestanie</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								użytkowania i uruchomienie procesów sukcesji. Mała powierzchnia stawia pod znakiem zapytania ekonomiczne korzyści z Programu rolnośrodowiskowego. Nie można zagwarantować przetrwania siedliska. W płacie tym stwierdzono kępę z kilkunastoma pędami kwiatowymi kosańca syberyjskiego <i>Iris sibirica</i> .	
Ekstensywnie użytkowane łąki niżowe świeże (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	6510	Stanowisko II zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Powierzchnia siedliska			U1	U1	U1	<i>Arrhenatherum elatioris alopecuroides polygotosum</i> . Parametr Powierzchnia siedliska został oceniony jako niewłaściwy (U1) ponieważ areal łąki uległ zmniejszeniu w stosunku do powierzchni wykazanej w ramach prac Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego dla
			Struktura i funkcje	Struktura przestrzenna płatów		FV	FV		
				Gatunki charakterystyczne		FV			
				Gatunki dominujące		FV			
				Obce gatunki inwazyjne		FV			
				Gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
				Ekspansja drzew i krzewów		FV			
				Udział dobrze zachowanych płatów siedliska		FV			
				Martwa materia organiczna (wojłok)		FV			
Perspektywy ochrony			U1	U1					

								<p>województwa podkarpackiego. Duży fragment łąk został zamieniony w korty tenisowe.</p> <p>Siedlisko cechuje: brak fragmentacji (FV), obecność 7 gatunków charakterystycznych (FV), brak wyraźnych dominatów w strukturze łąki (FV), brak gatunków inwazyjnych (FV) i ekspansywnych roślin zielnych (FV). Nie stwierdzono sukcesji przez roślinność krzewiastą i drzewiastą (FV).</p> <p>Wojłok <2 cm (FV). Dobrze zachowane płyty stanowią ok. 80% (FV)</p> <p>Rozwój infrastruktury sportowej sprawia, że Perspektyw ochrony są również niezadawalające. Pod znakiem zapytania są ekonomiczne korzyści</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--

									z Programu rolnośrodowiskowego. Nie można zagwarantować przetrwania siedliska. Ocena parametrów <i>Powierzchnia siedliska i Perspektywy ochrony</i> wpłynęły na ocenę ogólną U1
Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	6510	Stanowisko III zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Powierzchnia siedliska	-	FV	FV	U1	Łąka świeża <i>Arrhenatheretum elatioris typicum</i> . Parametr Powierzchnia siedliska został oceniony jako właściwy (FV) ponieważ areał łąki nie uległ zmniejszeniu. Siedlisko cechuje: brak fragmentacji (FV), obecność 6 gatunków charakterystycznych (FV), brak wyraźnych dominatów w strukturze łąki (FV), brak gatunków inwazyjnych (FV) i ekspansywnych roślin	
			Struktura i funkcja	Struktura przestrzenna płatów	-	FV	U1		
				Gatunki charakterystyczne	-	FV			
				Gatunki dominujące	-	FV			
				Obce gatunki inwazyjne	-	FV			
				Gatunki ekspansywne roślin zielnych	-	FV			
				Ekspansja drzew i krzewów	-	U1			
				Udział dobrze zachowanych płatów siedliska	-	FV			
				Martwa materia organiczna (wojłok)	-	U1			
			Perspektywy ochrony	-	U1	U1			

								<p>zielnych (FV). Stwierdzono sukcesję przez roślinność drzewiastą (U1) oraz zwiększoną warstwę wójłoku ok 2.5 cm (U1) co obniża ocenę parametru Struktura i funkcję do oceny U1.. Dobrze zachowane płyty stanowią ok. 70% powierzchni na stanowisku (FV) Perspektyw ochrony są niezadawalające (U1). Wynika to z faktu niewielkiej powierzchni łąki, jej izolacji. Mała powierzchnia stawia pod znakiem zapytania ekonomiczne korzyści z Programu rolnościrodowiskowego. Nie można zagwarantować przetrwania siedliska.</p> <p>Oceny parametrów <i>Struktura i funkcje</i> oraz <i>Perspektywy ochrony</i> wpłynęły na ocenę ogólną U1 Perspektywy ochrony</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	---

								oceniono na U1.
Ekstensywnie użytkowane łąki (Arrhenatherion elatioris)	6510	Stanowisko IV zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Powierzchnia siedliska		FV	FV	U1	<p><i>Arrhenatherum elatioris typicum</i></p> <p>Parametr Powierzchnia siedliska nie uległa zmniejszeniu (FV). Siedlisko cechuje: brak fragmentacji (FV), obecność 7 gatunków charakterystycznych (FV), brak wyraźnych dominatów w strukturze łąki (FV), brak gatunków inwazyjnych (FV). Nie stwierdzono sukcesji przez roślinność krzewiastą i drzewiastą (FV). Dobrze zachowane płyty stanowią ok. 80% (FV). Pomimo tego brak lub nieregularne użytkowanie powodują odkaldanie się warstwy wojłoku > 2 cm (U1) oraz ekspansję <i>Deschamsia caespitosa</i> (U1). Wskaźniki te spowodowały</p>
			Struktura i funkcje	Struktura przestrzenna płatów	FV	U1		
				Gatunki charakterystyczne	FV			
				Gatunki dominujące	FV			
				Obce gatunki inwazyjne	FV			
				Gatunki ekspansywne roślin zielnych	U1			
				Ekspansja drzew i krzewów	FV			
				Udział dobrze zachowanych płatów siedliska	FV			
				Martwa materia organiczna (wojłok)	U1			
				Perspektywy ochrony		U1		

								<p>obniżenie oceny parametru <i>Struktura i funkcje</i> na U1.</p> <p>Perspektyw ochrony są również niezadawalające U1. Pod znakiem zapytania są ekonomiczne korzyści z Programu rolnośrodowiskowego. Nie można zagwarantować przetrwania siedliska.</p> <p>Oceny parametrów <i>Struktura i funkcje</i> oraz <i>Perspektywy ochrony</i> wpłynęły na ocenę ogólną U1 Perspektywy ochrony oceniono na U1.</p>	
Ekstensywnie użytkowane łąki (Arrhenatherion elatioris)	6510	Stanowisko V zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Powierzchnia siedliska			U1	U1	U1	<p><i>Arrhenatherum elatioris alopecuro-polygotenosum.</i></p> <p>Parametr Powierzchnia siedliska został oceniony jako niewłaściwy (U1) ponieważ areał łąki uległ zmniejszeniu w stosunku do powierzchni wykazanej w ramach</p>
			Struktura i funkcje	Struktura przestrzenna płatów		FV	FV		
				Gatunki charakterystyczne		FV			
				Gatunki dominujące		FV			
				Obce gatunki inwazyjne		FV			
				Gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
				Ekspansja drzew i krzewów		FV			
				Udział dobrze zachowanych płatów siedliska		FV			
Martwa materia organiczna (wojłok)		FV							

			Perspektywy ochrony		U1	U1		<p>prac Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego dla województwa podkarpackiego. Duży fragment łąk został zamieniony w korty tenisowe. Siedlisko cechuje: brak fragmentacji (FV), obecność 7 gatunków charakterystycznych (FV), brak wyraźnych dominatów w strukturze łąki (FV), brak gatunków inwazyjnych (FV) i ekspansywnych roślin zielnych (FV). Nie stwierdzono sukcesji przez roślinność krzewiastą i drzewiastą (FV). Wojłok <2 cm (FV). Dobrze zachowane płyty stanowią ok. 80% (FV)</p> <p>Rozwój infrastruktury sportowej sprawia, że Perspektyw ochrony są również niezadawalające. Pod znakiem zapytania są ekonomiczne korzyści z Programu</p>
--	--	--	---------------------	--	----	----	--	--

									rolnośrodowiskowego. Nie można zagwarantować przetrwania siedliska. Ocena parametrów Powierzchnia siedliska i Perspektywy ochrony wpłynęły na ocenę ogólną U1
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnetum glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	*91E0	Stanowisko VI zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Powierzchnia siedliska			U1	U1	U2	Siedlisko cechuje mała powierzchnia 0,81 ha (U1), niski stopień reprezentatywności (tak na poziomie krajowym jak i regionalnym). W przypadku <i>gatunków charakterystycznych</i> kombinacja florystyczna zubożona, lecz oparta na gatunkach łąkowych. Liczba i pokrycie gatunków niskie w porównaniu z typowymi płacami łągów <i>Fraxino-Alnetum</i> (U1). We wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym relacje ilościowe są zaburzone (U1).
			Struktura i funkcje	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcie		FV	U2		
				Gatunki charakterystyczne		U1			
				Gatunki dominujące		U1			
				Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie		FV			
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie		U1			
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV			
				Martwe drewno		U2			
				Martwe drewno wielkowymiarowe		U2			
				Wiek drzewostanu		U2			
				Pionowa struktura roślinności		U2			
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV			
				Reżim wodny (w tym rytm zalewów, jeśli występują)		U1			
				Zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV			
Inne zniekształcenia		FV							

				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		XX			
			Perspektywy ochrony			U1	U1		<p>Nie stwierdzono gatunków obcych geograficznie (FV), natomiast cechy ekspansywności wykazuje <i>Urtica dioica</i> (U1). Nie stwierdzono obecności martwego drewna (U2), w tym wielkowymiarowego (U2). Drzewostan cechuje młody wiek ok. 20 lat (U2), wyrównana struktura i brak zróżnicowania przestrzennego (U2). Nie stwierdzono zniszczenia runa i gleby (FV). oraz innych zniekształceń (FV). Drzewostan pochodzi z odnowienia naturalnego (FV). Dynamika zalewów i przewodnienie podłoża obniżone w stosunku do normalnego (U1). Ocenę parametru <i>Struktura i funkcje</i> jest zła U2</p> <p>Perspektyw ochrony oceniono jako</p>

								niezadawalające (U1) gdyż nie da się w ciągu 10 lat obowiązywania planu wpływać na naturalne procesy kształtowania się fitocenozy leśnej, które są z natury powolne i trwają dekady. Ogólna ocena siedliska na stanowisku jest zła (U2)
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	91E0	Stanowisko VII zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Powierzchnia siedliska			FV	FV	U1
			Struktura i funkcje	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcie		FV	U1	
				Gatunki charakterystyczne		FV		
				Gatunki dominujące		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie		U1		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV		
				Martwe drewno		U1		
				Martwe drewno wielkowymiarowe		U1		
				Wiek drzewostanu		FV		
				Pionowa struktura roślinności		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Reżim wodny (w tym rytm zalewów, jeśli występują)		U1		
Powierzchnia siedliska wynosząca 4,42 ha nie ulega zmniejszeniu (FV). We wszystkich warstwach lasu występują gatunki charakterystyczne (FV), które jednocześnie są gatunkami dominującymi (FV). Drzewostan jest dojrzały (FV) a jego struktura zróżnicowana przestrzennie i pionowo (FV). Drzewa pochodzą z odnowienia naturalnego (FV), brak gatunków drzew								

				Zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		<p>obcych geograficznie w drzewostanie (FV). Nie stwierdzono zniszczenia runa i gleby (FV) ani innych zniekształceń (FV). Ocenę U1 parametru <i>Struktura i funkcje</i> obniżają: obecność gatunku obcego geograficznie <i>Imaptiens parviflora</i> (U1), zaniżona ilość martwego drewna wynosząca ilościowo > 3% zasobności drzewostanu (U1), w tym drzew wielkowymiarowego szacowanego na poziomie 3-4 szt./ha (U1) i reżim wodny, gdzie dynamika zalewów i uwodnienie podłoża są obniżone w stosunku do normalnego (U1)</p> <p>Perspektyw ochrony oceniono jako właściwe (FV). W ciągu 10 lat obowiązywania planu nie przewiduje się pogorszenia stanu</p>
				Inne zniekształcenia		FV		
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		XX		
				Perspektywy ochrony		FV	FV	

									siedliska Ogólna ocena siedliska na stanowisku jest niezadowolająca (U1) na co wpływ miała ocena parametru <i>Struktura i funkcje</i> (U1)
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnetum glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	91E0	Stanowisko VIII zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Powierzchnia siedliska			U2	U2	U2	Siedlisko małopowierzchniowe (0,16 ha) mające charakter zadrzewienia (U2). We wszystkich warstwach lasu występują gatunki charakterystyczne dla podzespołu <i>Fraxino-Alnetum ranunculetosum</i> (FV), które jednocześnie są gatunkami dominującymi (FV). Drzewostan pomimo wieku 50-60 lat (U1) jest zróżnicowany przestrzennie i pionowo (FV). Drzewa pochodzą z odnowienia naturalnego (FV). Brak gatunków drzew obcych geograficznie
			Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcie		FV	U1			
			Gatunki charakterystyczne		FV				
			Gatunki dominujące		FV				
			Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie		FV				
			Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie		FV				
			Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV				
			Martwe drewno		U2				
			Martwe drewno wielkowymiarowe		U2				
			Wiek drzewostanu		U1				
			Pionowa struktura roślinności		FV				
			Naturalne odnowienie drzewostanu		FV				
			Reżim wodny (w tym rytm zalewów, jeśli występują)		FV				
			Zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV				
Inne zniekształcenia		FV							

				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		XX			<p>w drzewostanie (FV). Nie stwierdzono: zniszczenia runa i gleby (FV) ani innych zniekształceń (FV), obecność gatunków obcych geograficznie (FV) jak również rodzimych wykazujących ekspansję (FV). Siedlisko cechują dobre warunki wilgotnościowe. Woda podskórna (FV)</p> <p>Ocenę U1 parametru <i>Struktura i funkcje</i> oprócz wieku drzewostanu (U1) obniżają: martwe drewno wielkowymiarowe wynosząca ilościowo 2 szt./ha oraz jego ogólna zasobność, która ilościowo stanowi ok 1% zasobności drzewostanu zasobności drzewostanu (U2)</p> <p>Perspektywę ochrony oceniono jako złą (U2) ponieważ mała</p>
			Perspektywy ochrony			U2	U2		

								powierzchnia łągu stwarza realną szansę jest utraty w skutek procesów naturalnych m.in. zalanie w wyniku działalności bobrów lub antropogenicznych (wycinka drzew). Ocena zła (U2) dla parametrów <i>Powierzchnia siedliska i Perspektywy ochrony</i> spowodowała nadanie oceny ogólnej złej (U2)	
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnetum glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	91E0	Stanowisko IX zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Powierzchnia siedliska		U2	U2	U2	Siedlisko małopowierzchniowe (0,28 ha) mające charakter zadrzewienia (U2). We wszystkich warstwach lasu występują gatunki charakterystyczne dla podzespołu <i>Fraxino-Alnetum ranunculetosum</i> (FV), które jednocześnie są gatunkami dominującymi (FV). Drzewostan pomimo wieku 50-60 lat (U1)	
			Struktura i funkcje	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcie		FV			FV
				Gatunki charakterystyczne		FV			
				Gatunki dominujące		FV			
				Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie		FV			
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie		FV			
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV			
				Martwe drewno		U2			
				Martwe drewno wielkowymiarowe		U2			
				Wiek drzewostanu		U1			
Pionowa struktura roślinności		FV							

				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV			<p>jest zróżnicowany przestrzennie i pionowo (FV). Drzewa pochodzą z odnowienia naturalnego (FV). Brak gatunków drzew obcych geograficznie w drzewostanie (FV). Nie stwierdzono: zniszczenia runa i gleby (FV) ani innych zniszczeń (FV), obecność gatunków obcych geograficznie (FV) jak również rodzimych wykazujących ekspansję (FV). Siedlisko cechują dobre warunki wilgotnościowe. Woda podskórna (FV)</p> <p>Ocenę U1 parametru Struktura i funkcje oprócz wieku drzewostanu (U1) obniżają: martwe drewno wielkowymiarowe wynosząca ilościowo 2 szt./ha oraz jego ogólna zasobność, która ilościowo stanowi ok 1%</p>
				Reżim wodny (w tym rytm zalewów, jeśli występują)		FV			
				Zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV			
				Inne zniszczenia		FV			
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		XX			
				Perspektywy ochrony		U2	U2		

								<p>zasobności drzewostanu zasobności drzewostanu (U2)</p> <p>Perspektywę ochrony oceniono jako złą (U2) ponieważ mała powierzchnia łągu stwarza realną szansę jest utraty w skutek procesów naturalnych m.in. zalanie w wyniku działalności bobrów lub antropogenicznych (wycinka drzew).</p> <p>Ocena zła (U2) dla parametrów <i>Powierzchnia siedliska i Perspektywy ochrony</i> spowodowała nadanie oceny ogólnej złej (U2)</p>	
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	91E0	Stanowisko X zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Powierzchnia siedliska			FV	FV	U1	Powierzchnia siedliska wynosząca 3,71 ha nie ulega zmniejszeniu (FV). We wszystkich warstwach lasu występują gatunki charakterystyczne (FV), które jednocześnie są
			Struktura i funkcje	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcie		FV	U1		
				Gatunki charakterystyczne		FV			
				Gatunki dominujące		FV			
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie		U1			
Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie		FV							

				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV			<p>gatunkami dominującymi (FV). Drzewostan jest dojrzały (FV) a jego struktura zróżnicowana przestrzennie i pionowo (FV). Drzewa pochodzą z odnowienia naturalnego (FV), brak gatunków drzew obcych geograficznie w drzewostanie (FV). Nie stwierdzono zniszczenia runa i gleby (FV) ani innych zniszczeń (FV). Ocenę U1 parametru Struktura i funkcje obniżają: obecność gatunku obcego geograficznie <i>Imaptiens parviflora</i> (U1), zaniżona ilość martwego drewna wynosząca ilościowo ok. 5% zasobności drzewostanu (U1), w tym drzew wielkowymiarowego szacowanego na poziomie 5 szt./ha (U1) i reżim wodny, gdzie dynamika zalewów i</p>
				Martwe drewno		U1			
				Martwe drewno wielkowymiarowe		U1			
				Wiek drzewostanu		FV			
				Pionowa struktura roślinności		FV			
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV			
				Reżim wodny (w tym rytm zalewów, jeśli występują)		U1			
				Zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV			
				Inne zniszczenia		FV			
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		XX			
				Perspektywy ochrony		FV	FV		

								<p>uwodnienie podłoża są obniżone w stosunku do normalnego (U1)</p> <p>Perspektyw ochrony oceniono jako właściwe (FV). W ciągu 10 lat obowiązywania planu nie przewiduje się pogorszenia stanu siedliska</p> <p>Ogólna ocena siedliska na stanowisku jest niezadowolająca (U1) na co wpływ miała ocena parametru <i>Struktura i funkcje</i> (U1)</p>	
<p>Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnetion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe</p>	91E0	<p>Stanowisko XI zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”</p>	Powierzchnia siedliska			FV	FV	U1	<p>Powierzchnia siedliska wynosząca 1,42 ha nie ulega zmniejszeniu (FV). We wszystkich warstwach lasu występują gatunki charakterystyczne (FV), które jednocześnie są gatunkami dominującymi (FV). Drzewostan jest dojrzały (FV) a jego</p>
			Struktura i funkcje	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcje		FV	U1		
				Gatunki charakterystyczne		FV			
				Gatunki dominujące		FV			
				Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie		FV			
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie		FV			
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV			
				Martwe drewno		U1			
Martwe drewno		U1							

				wielkowymiarowe					<p>struktura różnicowana przestrzennie i pionowo (FV). Drzewa pochodzą z odnowienia naturalnego (FV), brak gatunków drzew obcych geograficznie w drzewostanie (FV). Nie stwierdzono obcych gatunków runie i podszycie (FV). Nie stwierdzono zniszczenia runa i gleby (FV) ani innych zniszczeń (FV). Ocenę U1 parametru <i>Struktura i funkcje</i> obniżają: zaniżona ilość martwego drewna wynosząca ilościowo ok. 5% zasobności drzewostanu (U1), w tym drzew wielkowymiarowego szacowanego na poziomie 3 szt./ha (U1) i reżim wodny, gdzie dynamika zalewów i uwodnienie podłoża są obniżone w stosunku do normalnego (U1)</p>
				Wiek drzewostanu		FV			
				Pionowa struktura roślinności		FV			
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV			
				Reżim wodny (w tym rytm zalewów, jeśli występują)		U1			
				Zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV			
				Inne zniszczenia		FV			
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		XX			
			Perspektywy ochrony		FV	FV	FV		

									<p>Perspektywę ochrony oceniono jako właściwe (FV). W ciągu 10 lat obowiązywania planu nie przewiduje się pogorszenia stanu siedliska</p> <p>Ogólna ocena siedliska na stanowisku jest niezadowolająca (U1) na co wpływ miała ocena parametru Struktura i funkcje (U1)</p>
Gatunki roślin									
Gatunki zwierząt									
Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	1145	St I zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Populacja	Względna liczebność		FV	FV	FV	Szacunkowa liczebność gatunku wyniosła 0,017 osobnika na m ² powierzchni połowu (ok. 400m ²)
				Struktura wiekowa		XX			ADALT 71,4%, JUV 28,6% W badaniach inwentaryzacyjnych odłowiono wyłącznie osobniki z grupy ADALT i JOV

									osobniki z grupy YOY mało podatne na odłów w zbiornikach wód stojących	
				Udział gatunku w zespole ryb i minogów			FV		ok. 1,5% Wskaźnik obliczony na podstawie udziału gatunku w odłowieniu w odniesieniu do starorzeczy brak jest metod pozwalających na wiarygodne oszacowanie parametru	
			Parametry siedliska gatunku	EFI+				-	Wskaźnik dotyczy wyłącznie cieków nie wyznaczano	
				Jakość hydromorfologiczna	-		-		Wskaźnik dotyczy wyłącznie cieków nie wyznaczano	
				1.	Ciągłość cieku			FV	FV	W obrębie stanowiska występuje pełna łączność z innymi zbiornikami, a okresowo również z Sanem
				2.	Charakter i modyfikacja brzegów			FV		Brzegi o charakterze naturalnym, modyfikacje stanowią mniej niż 1% długości linii

									brzegowej,
				3.	Mobilność koryta			FV	Koryto w pełni mobilne jednostronnie ograniczone naturalną skarpą brzegową,
				4.	Substrat denny			U1	Substrat denny stanowią szczątki roślinne "muł celulozowy" osady organiczne o charakterze,
				5.	Stożek pokrycia makrofitami strefy przybrzeżnej			FV	Cała linia brzegowa porośnięta makrofitami wyraźnie wykształcona strefa szuwarowa oraz nymfeidów tworząca kryjówki dla ryb,
				6	Udział w zespołach makrofitów zasobni maczarki ką-nadviskiej <i>Floedatum canadensis</i>			FV	Dno na znacznie powierzchni porośnięte roślinnością tworząca kryjówki dla ryb oraz miejsca tarła,
				Szanse zachowania gatunku na stanowisku				XX	Aktualne warunki siedliskowe należy uznać za dobre w perspektywie obowiązywania PZO, ze względu na charakter siedliska - starorzecze o

							<p>ograniczonej łączności z Sanem i izolację populacji (poza zasięgiem naturalnego występowania gatunku) może nastąpić zanikanie gatunku. Istotny wpływ na perspektywy zachowania populacji mają również warunki klimatyczne panujące w danym roku (np. grubość pokrywy lodowej i czas jej zalegania, ilość opadów zwłaszcza śniegu), przepłukiwanie stanowiska przez wody wezbraniowe Sanu czyli czynniki losowe trudne do oceny. Realizacja działań zmierzających do stałego zwiększenia przepływu wody z Sanu przez stanowisko zagraża występowaniu 1166 ze względu na wzrost liczebności gatunków drapieżnych. ryb</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

				Ocena ogólna					
Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	1145	St II zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Populacja	Względna liczebność	-	U2	XX	U2	<0,01 osobnika na 1m ² , liczebność gatunku na stanowisku może być wynikiem migracji w górną część starorzecza gdzie warunki środowiskowe są lepsze
				Struktura wiekowa	-	XX			ADALT 100% W badaniach inventaryzacyjnych odławiano wyłącznie dorośle osobniki przy czym skład wiekowy połowów może wynikać z mniejszej podatności na odłów w starorzeczach form młodocianych
				Udział gatunku w zespole ryb i minogów	-	XX			<1,0%, w odniesieniu do starorzeczy brak jest metod pozwalających na wiarygodne oszacowanie parametru
			Siedlisko	EFI+			U2	Wskaźnik dotyczy wyłącznie cieków nie wyznaczano	
				Jakość hydromorfologiczna	-	-		Wskaźnik dotyczy wyłącznie cieków nie wyznaczano	

			1.	Ciągłość ciek	-	U1		Możliwość migracji ryb częściowo ograniczona przez erozję wgłębną przepustu pod drogą, gruntową	
			2.	Charakter i modyfikacja brzegów		FV		Brzegi naturalne bez śladów modyfikacji	
			3.	Mobilność koryta	-	FV		Pełna jednostronnie ograniczona naturalną skarpą brzegową	
			4.	Substrat denny	-	U2		Substrat denny stanowią drobnoziarniste osady scementowane z dużą zawartością częściowo rozłożonej materii organicznej, zagniwające całkowicie, nie pozwalające na ukrywanie się ryb.	
			5.	Stożek pokrycia makrofitami strefy przybrzeżnej	-	FV		Cała długość linii brzegowej porośnięta makrofitami	
			6.	Udział w zasobie makrofitów zespołu moczarki kanadyjskiej <i>Elodea canadensis</i>	-	U2		Słabo wykształcona strefa elodoidów niska przezroczystość wody ograniczająca roślinność zanurzoną	
			Szanse zachowania gatunku na stanowisku				U2		Zbiornik narażony na dopływ zanieczyszczeń ze zlewni w okresie letnim w strefie przydennej deficyty

									<p>tlenowe nawet w strefie brzegowej. Możliwość wystąpienia przyduchy letniej i zimowej. Liczebność populacji w dużej mierze uzależniona od warunków pogodowych w danym roku i dopływu czystej wody, z górnej części starorzecza</p> <p>Zbiornik narażony na dopływ zanieczyszczeń ze zlewni w okresie letnim w strefie przydennej deficyty tlenowe nawet w strefie brzegowej. Możliwość wystąpienia przyduchy letniej i zimowej</p>
			Ocena ogólna						
Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	1166	St I zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Populacja	liczba osobników dorosłych		Obecne	FV	FV	Obserwowano wiosną 8 osobników
				liczba osobników młodych/larw		Obecne			Odnotowano 3 osobniki młodociane pod koniec sierpnia
				liczba jaj lub tylko obecność jaj		-			Nie zaobserwowano
			Siedlisko	SI1.: Region geograficzny		0,8/U1	FV/0,81*		Bieszczady
				SI2: Powierzchnia zbiornika		0,8/FV			Ponad 2000 m ²
				SI3: Stałość zbiornika		1/FV			Nie odnotowano wysychania zbiornika w ostatnich 10 latach
				SI4: Jakość wody		1/FV			Woda czysta niski

									poziom substancji biogennej zasilenie wysiękowe, przezroczystość do dna duża różnorodność zespołu bezkręgowców
				SI5: Zacienienie		1/FV			Zbiornik pozbawiony zacienienia
				SI6: Wpływ ptaków wodnych		1/FV			Liczba obserwowanych ptaków nie większa od dwóch nie obserwowano ptaków drapieżnych czapla
				SI7: Wpływ ryb		0,33/U1			Obecność dużych gatunków wszystkożernych prawdopodobnie karp i wzdreğa, zbiornik ze względu na stopień zarośnięcia posiada strefy niedostępne dla ryb
				SI8: Liczba zbiorników w odległości <500m		0,7/U1			W odległości 500m dwa zbiorniki przydatne do zasiedlenia
				SI9: Ocena środowiska lądowego		1/FV			Otoczenie zbiornika stanowią lasy łąkowe oraz łąki
				SI10: Stopień zarośnięcia lustra wody przez roślinność		0,9/FV			Około 60% lustra wody porośnięte roślinnością
			Perspektywa ochrony	Zbiornik zasilany czystą wodą stały pomimo panującej suszy mała presja ptaków brak zabudowy parametry te wskazują że stan zbiornika nie ulegnie pogorszeniu w perspektywie najbliższych lat			FV		-
			Ocena	Zbiornik spełnia warunki rozrodu i zasiedlenia przez					-

			ogólna	traszki charakteryzuje się wysokimi walorami siedliska i bazą pokarmową otoczenie zbiornika zapewnia miejsca żerowania dla dorosłych płazów						
Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	1166	St II zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Populacja			Obecne	U2	Jednorazowo obserwowano dorosłe osobniki - 3 jeden kwiecień i dwa sierpień nocą w czasie żerowania		
				liczba osobników dorosłych				Nie obserwowano		
				liczba osobników młodych/larw		-		Nie obserwowano		
						Siedlisko	liczba jaj lub tylko obecność jaj		-	Bieszczady
				S11: Region geograficzny			0,8/U1	Zbiornik o powierzchni ponad 2000m ²		
				S12: Powierzchnia zbiornika			0,7/U1	Nie odnotowano wysychania w ostatnich 10 latach		
				S13 : Stałość zbiornika			1/FV	Zła woda zanieczyszczana dopływem ścieków bytowych mała przezroczystość na dnie osady z tendencją do zagniwania niska zawartość tlenu w wodzie latem		
				S14: Jakość wody			0,33/U2	Mniej niż 1% powierzchni zacieniony		
				S15: Zacienienie			1/V	Obserwowany 1 para łabędzi obserwowana także czapła siwa i nurogęś		
				S16: Wpływ ptaków wodnych			0,5/U1	Duży obecne duże gatunki wszystkożerne (karp) i drapieżne		
	S17: Wpływ ryb		0,01/U2							

				S18: Liczba zbiorników w odległości <500m		1/FV			(szczupak) W odległości 500m 3 zbiorniki
				S19: Ocena środowiska lądowego		0,67/U1			Prawy i lewy brzeg zbiornika częściowo zagospodarowany droga gruntowa użytkowana
				S110: Stopień zarośnięcia lustra wody przez roślinność		0,40/U2			Lustro wody porośnięte w około 30%
			Perspektywa ochrony	Płazy w zbiorniku obserwowano wyłącznie jednorazowo, zbiornik stanowi prawdopodobnie element korytarza migracyjnego w okresie letnim nie odłowiono larw.			U2		-
			Ocena ogólna	Zbiornik nie jest przydatny do zasiedlenia niskie walory siedliskowe wynikające z czynników naturalnych i antropogenicznych					-
Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	1166	St III zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Populacja	liczba osobników dorosłych	-	Obecne	FV	FV	7 dorosłych osobników w maju
				liczba osobników młodych/larw	-	-			Nie obserwowano
				liczba jaj lub tylko obecność jaj	-	-			Nie obserwowano
			Siedlisko	S11: Region geograficzny	-	0,8/U1	B Bieszczady		
				S12: Powierzchnia zbiornika	-	0/7U1	Trudna do określenia zbiornik powstały na skutek podpiętrzenia wody przez bobry składa się z licznych niewielkich połączonych oczek, kanałów i rozlewisk, powierzchnia całego obszaru ponad 2000 m ²		
				S13 : Stałość zbiornika	-	0,9/FV		W bieżącym roku odnotowano obniżenie wód do bardzo	

								niskiego poziomu i znaczące zmniejszenie powierzchni zbiornika
				SI4: Jakość wody	-	0,67/U1		Woda średniej jakości istotny wpływ na jakość wody ma dopływ z położonego powyżej zbiornika
				SI5: Zacienienie	-	0,6/U1		Zacienienie około 60% powierzchni zbiornika
				SI6: Wpływ ptaków wodnych	-	1/FV		Nie obserwowano
				SI7: Wpływ ryb	-	1/FV		Nie występują stale, możliwe okresowe występowanie przy bardzo wysokich - powodziowych stanach wód Sanu
				SI8: Liczba zbiorników w odległości <500m	-	0,85/U1		W odległości 500 m znajdują się 3 zbiorniki wodne
				SI9: Ocena środowiska lądowego	-	1/FV		Otoczenie zbiornika stanowi las łęgowy i łąki ekstensywnie użytkowane
				SI10: Stopień zarośnięcia lustra wody przez roślinność	-	0,1/U2		Mniej niż 30% powierzchni pokrywają rośliny wodne
			Perspektywa ochrony	Trudno ocenić, zbiornik utworzony w sposób sztuczny na skutek działalności bobrów jego istnienie jest w dużej mierze uzależnione od ich działalności. Obserwowany brak aktywności zwierząt w połączeniu z niskimi stanami wód może doprowadzić do zaniku zbiornika			XX	-
			Ocena ogólna	Zbiornik cechuje się wysokimi walorami siedliskowymi, stwarza możliwości zarówno do rozrodu jak i odchowu młodych. Otoczenie zbiornika stwarza dogodne warunki dla bytowania dorosłych płazów.				-

Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	1166	St IV zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	Populacja	liczba osobników dorosłych		Obecne	FV	FV	Obserwowano 2 dorośle osobniki w maju
				liczba osobników młodych/larw		Obecne			1 młodociany osobnik pod koniec sierpnia
				liczba jaj lub tylko obecność jaj					Nie obserwowano
			Siedlisko	SI1,: Region geograficzny		0,8/U1	FV/0,82		B Bieszczady
				SI2: Powierzchnia zbiornika		0,5/U2			Powierzchnia zbiornika wynosi około 300 m ²
				SI3 : Stałość zbiornika		1/FV			Zbiornik trwały pomimo trwającej suszy poziom wody wynosił około 20 cm, rzędna dna zbiornika znajduje się prawdopodobnie poniżej poziomu zwierciadła wód w Sanie co warunkuje jego trwałość
				SI4: Jakość wody		1/FV			Woda dobrej jakości przezroczystość do dna duża liczba różnych gatunków bezkęgowców
				SI5: Zacienienie		1/FV			Zacienienie około 20% powierzchni zbiornika
				SI6: Wpływ ptaków wodnych		1/FV			Nie obserwowano
				SI7: Wpływ ryb		1/FV			Nie występują
				SI8: Liczba zbiorników w odległości <500m		0,6/U1			W odległości 500 m znajdują się 1 zbiornik wodny
				SI9: Ocena środowiska lądowego		067/FV			Otoczenie zbiornika od prawego brzegu obszar zagospodarowany

									kompleks sportowy, od strony lewego brzegu fragment łągu oraz nie użytkowana łąka
				SI10: Stopień zarośnięcia lustra wody przez roślinność		0,9/FV			Więcej niż 60% powierzchni zbiornika porastają rośliny wodne
			Perspektywa ochrony	Zbiornik odporny na wysychanie tworzy dobre warunki do rozwoju jaj i larw posiada wodę dobrej jakości oraz wysokie zasoby pokarmowe			FV		-
			Ocena ogólna	Zbiornik o dogodnych warunkach składania jaj i rozwoju młodych otoczenie zbiornika po niewielkiej adaptacji stanowi dogodne siedlisko dla płazów dorosłych.					-

* wartość wyliczona na podstawie wzoru

4 Analiza zagrożeń

Identyfikację zagrożeń oparto o Listę referencyjną zagrożeń, presji i działań Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska, Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) (ostatnia aktualizacja: 12.04.2011)

Do najpoważniejszych zagrożeń dla siedliska przyrodniczego w chwili obecnej należy zanieczyszczanie jego wód przez ścieki bytowe z miejscowości Bykowce, które powodują wzrost trofii a co za tym idzie sprzyjają bujnemu rozwojowi roślinności, zwłaszcza szuwarowej. W efekcie zachodzi przyspieszony proces łądowacenia zbiornika. Z potencjalnych zagrożeń należy wymienić nadmierne zarybienia. Zjednej strony zbyt duża obsada ryb (zagęszczenie) spowoduje eutrofizację. Z drugiej, wprowadzenie obcych gatunków ryb (m.in. amur, tołpyga) skutkuje m.in. niszczeniem roślinności podwodnej. Obecność ryb generuje zagrożenie w postaci wydeptywania roślinności przybrzeżnej przez osoby wędkujące. W ten sposób niszczony jest naturalny bufor chroniący starorzecze.

W przypadku siedliska 6510 brak opłacalności i przemiany ekonomiczno-społeczne powodują zarzucenie lub ograniczenie użytkowania łąkowopasterskiego w obrębie obszaru Natura 2000. Efektem braku koszenia będzie wnikanie gatunków higrofilnych i nitrofilnych, w nawet ruderalnych, obcych geograficznie (m.in. wrotycz pospolity *Tanacetum vulgare*, nawłocie – kanadyjska *Solidago canadensis* i późna *Solidago gigantea*). Wrastający wojłok lub potencjalne koszenie i pozostawienie siana na miejscu skutkować będzie ustępowanie gatunków charakterystycznych dla łąk i wkraczanie roślin nitrofilnych m.in. pokrzywy pospolitej *Urtica dioica* lub pięciornika gęsiego *Potentilla anserina*. Krańcowym stadium sukcesji jest wkraczanie roślinności drzewiastej. Podobnie brzemienne w skutkach jest nawożenie, które powoduje ubożenie składu gatunkowego i faworyzowanie wysokoplennych gatunków traw, barszczu łąkowego *Heracleum sphondylium* i szczawiu zwyczajnego *Rumex acetosa*. Potencjalnym zagrożeniem jest zamian łąk na grunty orne. Nie można wykluczyć również wprowadzenia zalesień. Potencjalnie siedlisko to jest zagrożone nadal praktykowanym wiosennym wypalaniem traw. Nie można wykluczyć, biorąc pod uwagę rozwój Sanoka, że w przyszłości łąki t będą w zasięgu rozwijającej się zabudowy rozproszonej, głównie jednorodzinnej stanowiąc integralną część strefy podmiejskiej lub letniskowej. Do zagrożeń mogących przybrać na sile jest dynamiczny rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Już w chwili obecnej w obszarze Natura 2000 funkcjonują korty tenisowe i trwają parce na zaadaptowaniu na cele sportowe kolejnych gruntów. . . Podjęcie działań z zakresu ochrony czynnej siedliska przyrodniczego 6510, nie wyklucza definitywnie pojawienia się zagrożenia jakim jest zaniechanie lub brak koszenia, zalesienie lub zamiana na grunty orne spowodowanego brakiem rentowności i/lub zainteresowania programami wsparcia oraz ograniczonymi środkami finansowymi.

W przypadku siedliska 6430 najpoważniejszymi potencjalnymi zagrożeniami jest zaśmiecanie oraz wnikanie gatunków obcych geograficznie, zwłaszcza inwazyjnych m.in. kolczurki klapowanej *Echinocystis lobata*.

Łęgi w obszarze natura 2000 kolonizowane są przez obcy gatunek – niecierpka drobnokwiatowego *Ipatiens parviflora*. Potencjalnie wnikać tu mogą również inne gatunki, m.in. klon jesionolistny *Acer negundo* czy czeremcha amerykańska *Prunus serotina*. Poważnym problemem może okazać się wieloletnie przesuszenie podłoża, które wywoła proces gądownie łęgów. Również intensywna wycinka drzew może doprowadzić do degradacji siedliska przyrodniczego.

Piskorz 1145. Jako główne zagrożenia dla gatunku na terenie obszaru należy zaliczyć eutrofizację - naturalną i wywołaną działalnością człowieka, czyli stopniowe wzbogacanie w pierwiastki biogenne wód zbiornika czego efektem jest wzrost biomasy: makrofitów, fitoplanktonu i sestonu, a konsekwencją stopniowe pogarszanie się warunków wypływanie i zamulanie się starorzecza. Drugim istotnym czynnikiem wpływającym na stan populacji jest wynikająca z izolacją populacji dyspersja genetyczna. Populacja ta znajduje się poza głównym obszarem występowania gatunku w Polsce, wymiana materiału genetycznego jest więc w tym wypadku mocno ograniczona czy wręcz nie zachodzi. Prowadzi to do wystąpienia niekorzystnych zjawisk takich jak imbred - chów wsobny - krzyżowane się osobników blisko spokrewnionych, nagromadzenie mutacji letalnych lub subletalnych oraz innych, które w perspektywie mogą prowadzić do upośledzenia żywotności i potencjału rozrodczego. Do zagrożeń potencjalnych należy zaliczyć, przekształcenie zbiorników zasiedlanych przez piskorza w stawy rybne intensywnie użytkowane, co może być przyczyną powstania konkurencji z innymi gatunkami ryb oraz możliwość przeniesienia gatunków inwazyjnych wraz z materiałem zarybieniowym.

Traszka Grzebieniasta 1166. Jako główne zagrożenia dla gatunku należy zaliczyć eutrofizację (naturalna i sztuczna) czyli stopniowe wzbogacanie w pierwiastki biogenne wód, czego efektem jest wzrost biomasy makrofitów, fitoplanktonu i sestonu, a konsekwencją stopniowe wypływanie i zamulanie się zbiorników oraz wyschnięcie - zjawisko związane ze zmianami stosunków wodnych w zlewni oraz warunkami klimatycznymi panującymi w danym czasookresie, które może w znaczącym stopniu ograniczać dostępność siedlisk rozrodczych.

Do grupy zagrożeń antropogenicznych należy zaliczyć rozwój urbanizacji powodujący zmiany siedliska i jego przekształcenia, budowę ciągów komunikacyjnych wzrost zanieczyszczenia wód itp. Kolejnym czynnikiem mogącym wpływać na liczebność populacji jest drapieźnictwo powodowane przez wprowadzone do niektórych zbiorników gatunki ryb jak karp bądź też naturalnie przedostające się do starorzecza jak szczupak, kleń. Czynniki te mogą wpływać zwłaszcza na sukces rozrodczy. Ofiarami ryb są głównie larwy i osobniki młodociane w mniejszym zaś stopniu dorosłe. Do największych potencjalnych zagrożeń dla występowania gatunku w obszarze należy zaliczyć - zarybienia zbiorników zasiedlanych przez traszkę rybami bądź to w celach hodowlanych bądź dekoracyjnych np. karp coi, które mogą żerować na młodocianych osobnikach traszki.

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska/ kod guid	Zagrożenia		Opis zagrożenia
			Istniejące	Potencjalne	
1.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	Stanowisko XII Rozmieszczenie siedliska w obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	<p>E03 Odpady, ścieki G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) K02.03 Eutrofizacja (naturalna)</p>		<p>E03 – pozbywanie się ścieków z gospodarstw domowych oraz pozostawianie śmieci przez wędkarzy i osoby turystycznie lub rekreacyjnie przebywające nad starorzeczem. G05.01 – zwiększone zainteresowanie wędkarstwem lub wypoczynkiem plenerowym w okresie letnim powoduje niszczenie roślinności przybrzeżnej nadbrzeżnej H01 – zanieczyszczenia te związane są głównie z odprowadzaniem różnego typu ścieków. Zanieczyszczenia zwłaszcza biogenne przyspieszają proces starzenia się starorzecza. K02.03 – wzrost trofii w wyniku nadmiernego dopływu związków azotu, zwiększania martwej materii organicznej powoduje zmiany w strukturze i składzie gatunkowym starorzecza.</p>
				<p>E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane F01 Akwakultura morska i słodkowodna K01.03 Wyschnięcie K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)</p>	<p>E01 – w obrębie Obszaru występują tereny atrakcyjne pod zabudowę turystyczną, które przez bezpośrednie sąsiedztwo powodować mogą zniekształcenie strefy brzegowej starorzecza, zanieczyszczenie i zaśmiecanie jego otoczenia. F01 – zwiększenie obsady ryb lub świadome lub nieświadome wprowadzenie obcych gatunków, w tym ryb roślinożernych (amur, tołpyga) spowoduje utratę równowagi biologicznej i pogorszenie się stanu zachowania starorzecza (ichtioeutrofizacja). K01.03 – do wyschnięcia starorzecza może doprowadzić powtarzające się susze, podobne do tej, która wystąpiła w 2015 r. K02.01. – w wyniku sukcesji może dojść do dalszego wypłykania i procesu łądowienia starorzecza.</p>
2.	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>)	Stanowisko XIII		E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych	E03.01 – bliskie sąsiedztwo zabudowy mieszkaniowej oraz niski poziom świadomości ekologicznej ludzi

	i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Rozmieszczenie siedliska w obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000		I01 Obce gatunki inwazyjne	generuje zagrożenie pozbywania się przez okolicznych mieszkańców odpadów z gospodarstw domowych - m.in. substancji chemicznych, tworzyw sztucznych, zużytych opon, co może bezpośrednio lub pośrednio negatywnie wpływać na stan ochrony siedliska i być źródłem ekspansji gatunków obcych geograficznie. I01 – kolonizacja siedliska przez obce gatunki m.in. z rodzaju niecierpek <i>Impatiens</i> , kolczurke klapowaną <i>Echinocystis lobata</i> powodują zaburzenia w składzie gatunkowym siedlisk przyrodniczych i stanowią konkurencję dla rodzimych gatunków roślin.
3.	6510 Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (<i>Arrhenatherion elatoris</i>)	Wszystkie stanowiska Rozmieszczenie siedliska w obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	A03.03 Zaniechanie / brak koszenia K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K02.02 Nagromadzenie materii organicznej		A03.03 – brak opłacalności i przemiany ekonomiczno-społeczne spowodowały zarzucenie lub ograniczenie użytkowania łąkowo-pasterskiego na znacznej powierzchni siedliska. Podjęcie działań z zakresu ochrony czynnej nie wyklucza definitywnie pojawienia się zagrożenia w przyszłości, spowodowanego brakiem rentowności i/lub zainteresowania programami wsparcia oraz ograniczonymi środkami finansowymi. K02.01 – brak lub sporadyczne użytkowanie uruchomiło sukcesję o różnej skali natężenia. Objawia się to ustępowaniem ilościowym i jakościowym gatunków charakterystycznych, zastępowanych gatunkami przechodzące z innych zbiorowisk roślinnych. W związku z występującymi zaburzeniami istnieje konieczność ekstensywnego użytkowania kośnego, przy czym należy pamiętać iż zarówno zbyt mała, jak i zbyt duża (a także prowadzona w niewłaściwych terminach) częstotliwość działań lub też ich zaniechanie może prowadzić do utraty niektórych jego cech. K02.02 – brak lub sporadyczne koszenie i tym samym pozyskiwanie siana, sprawia że w obrębie siedliska gromadzi się znaczna ilość martwej materii (obumarłe pędy, liście), zmienia pH i wilgotność podłoża. Zwiększająca się z roku na rok jego warstwa utrudnia

					lub uniemożliwia kiełkowanie roślin oraz zacienią gatunki pokrojowo niskie rosnące w niższych warstwach runi, które ustępują jako pierwsze.
				<p>A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne</p> <p>A08 Nawożenie (nawozy sztuczne)</p> <p>B01 Zalesianie terenów otwartych</p> <p>E01.03 Zabudowa rozproszona</p> <p>I01 Obce gatunki inwazyjne</p> <p>I02 Problematyczne gatunki rodzime</p> <p>J01.01 Wypalanie</p>	<p>A02.03 – zagrożenie oceniono jako potencjalne dla łąkowych siedlisk przyrodniczych. Brak opłacalności użytkowania łąkowo-pasterskiego może spowodować zamianę siedlisk łąkowych na grunty orne i wprowadzanie na nie dochodowych upraw (utrata siedlisk).</p> <p>A08 – stosowanie nawozów w celu zwiększenia wydajności produkcyjnej łąk spowoduje wzrost żyzności siedliska oraz zmiany w strukturze i składzie gatunkowym siedlisk łąkowych na korzyść wysokoproduktywnych traw. Aktualnie zagrożenie zdefiniowano jako potencjalne dla siedlisk łąkowych.</p> <p>B01 – brak opłacalności gospodarki łąkowej może być bodźcem do zalesiania gruntów.</p> <p>E01.03 – aktualnie teren obszaru Natura 2000 stanowią tereny niezabudowane. Zmiana przeznaczenia gruntu i wprowadzenie zabudowy letniskowej lub mieszkaniowej, spowoduje szereg negatywnych zmian, które w konsekwencji mogą doprowadzić do pogorszenia, a nawet całkowitego zniszczenia łąk. Poza samą zajętością terenu, zabudowa poprzez osuszenie prowadzi do zmiany (zubożenia, ujednolicenia) składu gatunkowego roślin występujących na łąkach, a co za tym idzie przekształcenia w inny typ zbiorowisk roślinnych. Dodatkowym elementem jest możliwość pojawienia się gatunków obcych.</p> <p>I01 – nierodzące gatunki zaborcze, np. ekspansja nawłoci – kanadyjskiej <i>Solidago canadensis</i> i późnej <i>Solidago gigantea</i>. Gatunek ten będą kolonizować obszary łąk wypierając rośliny rodzime.</p> <p>I02 – efektem braku lub ograniczenia koszenia w będzie wnikanie gatunków higrofilnych i nitrofilnych m.in. trzciny pospolitej <i>Phragmites australis</i>, śmiałka</p>

					<p>darniowego <i>Deschampsia caespitosa</i>, pokrzywy pospolitej <i>Urtica dioica</i> lub pięciornika gęsiego <i>Potentilla anserina</i>.</p> <p>01.01 – wypalanie wiosenne traw powoduje niszczenie płinności (uszkodzenia kłączy, pędów, pąków) oraz wierząt, zwłaszcza bezkręgowych nieodzownych w prawidłowym funkcjonowaniu ekosystemu łąkowego.</p>
		<p>Stanowiska II i V Rozmieszczenie siedliska w obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000</p>		<p>G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna</p>	<p>G02 – w obszarze obserwuje się rozwój infrastruktury sportowej i postępującą zajętość terenu na obiekty sportowe (m.in. korty, parkingi). W efekcie doszło do zmniejszenia powierzchni siedliska 6510 w porównaniu z tą wykazaną w pracach WZS.</p>
4.	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	<p>Wszystkie stanowiska Rozmieszczenie siedliska w obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000</p>		<p>B02.02 Wycinka lasu B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew I02 Problematyczne gatunki rodzime J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód, ogólnie K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)</p>	<p>B02.02 – zagrożeniem jest intensywne wycinanie drzew (rębnie całkowite) B02.04 – wycinanie obumierających lub martwych drzew stojących obniża zasoby martwego drewna oraz eliminuje potencjalne siedliska dla wielu gatunków grzybów, roślin i zwierząt w tym szczególnie chrząszczy saproksylicznych i ksylofagicznych. I02 – utrzymujące się wieloletnie przesuszenie podłoża lub prześwietlenia w drzewostanie mogą sprzyjać niektórym gatunkom rodzimym wykazującym cechy ekspansywne m.in. jeżyny <i>Rubus</i> sp., pokrzywa zwyczajna <i>Urtica dioica</i>. J02.05 – wszelkie zmiany w systemie hydrologicznym powodujące obniżanie się poziomu wód gruntowych, brak zalewów oraz zmiany przepływów mogą bezpośrednio lub pośrednio wpływać negatywnie na stan ochrony siedlisk przyrodniczych. K02.01. – obniżenie się poziomu wód gruntowych,</p>

					brak zalewów i przesuszenie podłoża skutkować będzie grądowieniem.
		Stanowiska VII, X i XI Rozmieszczenie siedliska w obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	I01 Obce gatunki inwazyjne		I01 – kolonizacja siedliska przez niecierpki drobnokwiatowe <i>Impatiens parviflora</i> , co powodują zaburzenia w składzie gatunkowym siedliska i stanowią konkurencję dla rodzimych gatunków roślin.
		Stanowiska VI, VIII i IX Rozmieszczenie siedliska w obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000		I01 Obce gatunki inwazyjne	I01 – kolonizacja siedliska przez obce gatunki m.in. z rodzaju niecierpek <i>Impatiens</i> , co powodują zaburzenia w składzie gatunkowym siedliska i stanowią konkurencję dla rodzimych gatunków roślin

5.	1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	St I St II Rozmieszczenie siedliska w obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	<p>E03 Odpady, ścieki</p> <p>H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych)</p> <p>K02.03 Eutrofizacja (naturalna)</p> <p>K05.01 Dyspersja genetyczna</p>		<p>E03 Odpady, ścieki odprowadzanie do starorzecza ścieków bytowych z terenu wsi oraz drogi powiatowej poprzez niesprawne studzienki kanalizacyjne, wraz z wodami gruntowymi oraz wodami przesączającymi się przez dawne wysypisko odpadów powoduje wzrost zawartości azotu i fosforu a przez to przyspiesza eutrofizację starorzecza</p> <p>H01 Zanieczyszczenia wód dopływające do zbiornika zanieczyszczenia powodują pogorszenie jakości wody i osłabienie żywotności ryb, i przeżywalność stadiów młodocianych zwiększają również tempo eutrofizacji zbiornika i przyspieszają jego zarastanie i zamulanie</p> <p>K02.03 Eutrofizacja (naturalna) - zjawisko naturalne dla jezior zakolowych w perspektywie długookresowej jej efektem będzie naturalny zanik siedliska związany z wypłycaaniem i sukcesją</p> <p>K05.01 Dyspersja genetyczna - populacja izolowana na obszarze Doliny Sanu w rejonie Sanoka prawdopodobnie jedyna bardzo ograniczona możliwość wymiany materiału genetycznego, co powoduje wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia efektu wąskiego gardła, oraz inbrodu - chów wsobny. Oba te zjawiska będą miały bardzo niekorzystny wpływ na zdolności adaptacyjne populacji do zmieniających się warunków i mogą doprowadzić do jej całkowitego zaniku.</p>
			<p>E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane</p> <p>F01 Akwakultura morska i słodkowodna</p> <p>G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie</p> <p>K01.02 Zamulenie</p> <p>K01.03 Wyschnięcie</p> <p>K03 Zmiana składu gatunkowego</p>		<p>E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane zabudowa terenów przylegających do starorzecza może powodować wzrost dopływu ścieków oraz pierwiastków biogennych co wpłynie na pogorszenie się jakości wód</p> <p>F01 Akwakultura morska i słodkowodna - zarybienia starorzecza w celach ekstensywnej hodowli ryb</p> <p>G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie - wzrost intensywności użytkowania wędkarskiego może prowadzić do niszczenia linii brzegowej, również</p>

					<p>zwiększenie ilości wprowadzanych zanęt oraz pozyskiwanie surowców np. trzciny będzie powodować przyspieszenie degradacji starorzecza będącego siedliskiem piskorza</p> <p>K01.02 Zamulenie - proces naturalny w jeziorach zakolowych powodujący stopniowe wypływanie się siedliska i utratę jego funkcji na skutek gromadzenia się osadów zwłaszcza "mułu celulozowego" - martwych fragmentów trzciny i innej roślinności stanowiącej szuwar trzcinowy oraz liści drzew.</p> <p>K01.03 Wyschnięcie - zjawisko związane z procesami naturalnymi ilość opadów, oraz działalnością człowieka zwiększenie poboru wód gruntowych do celów użytkowych a przez to ograniczenie zasilania starorzecza</p> <p>K03 - Zmiana składu gatunkowego ichtiofauny (zawleczenia) - wprowadzenie na skutek zarybień gatunków niepożądanych, inwazyjnych zwłaszcza czebaczka amurskiego <i>Pseudorasbora parva</i> tworzącego konkurencję i będącego nosicielem pasożytów piskorza</p>
6.	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	ST I, Rozmieszczenie siedliska w obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	K01.02 Zamulenie K03.04 Drapieżnictwo		<p>K01.02 Zamulenie - proces naturalny w jeziorach zakolowych powodujący stopniowe wypływanie się siedliska i utratę jego funkcji na skutek gromadzenia się osadów zwłaszcza "mułu celulozowego" - martwych fragmentów trzciny i innej roślinności stanowiącej szuwar trzcinowy oraz liści drzew.</p> <p>K03.04 Drapieżnictwo ze strony dużych osobników ryb: karp, wzdrenga, szczupak dotyczące szczególnie osobników młodocianych</p>
				F01 Akwakultura morska i słodkowodna G05.01 Wydeptywanie nadmierne użytkowanie	F01 Akwakultura morska i słodkowodna - zarybienie starorzecza w celach ekstensywnej hodowli ryb co zwiększy presję drapieżniczą na gatunek ze strony ryb i ptaków oraz konkurencję o zasoby pokarmowe

		<p>H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych)</p> <p>K01.03 Wyschnięcie</p> <p>K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)</p> <p>K02.03 Eutrofizacja (naturalna)</p>	<p>G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie - wzrost intensywności użytkowania wędkarskiego może prowadzić do niszczenia roślinności w strefie przybrzeżnej lub w dalszych strefach zbiornika - pomosty i usuwanie roślinności pod nęciska może powodować niszczenie siedlisk rozrodczych.</p> <p>H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) spływ powierzchniowy środków ochrony roślin i nawozów sztucznych, zanieczyszczenia dopływające wraz z ciekami zasilającym zmniejszają żywotność larw powodując ich zwiększoną śmiertelność - uszkodzenia aparatu skrzelowego, przyspieszają tempo eutrofizacji stanowiska co pogarsza warunki bytowania larw efektem jest zmniejszenie rekrutacji i spadek liczebności populacji</p> <p>K01.03 Wyschnięcie - zjawisko związane z procesami naturalnymi ilość opadów, oraz działalnością człowieka zwiększenie poboru wód gruntowych do celów użytkowych a przez to ograniczenie zasilania starorzecza w konsekwencji obniżanie poziomu i pogorszenie warunków zwłaszcza w okresie odchovu form młodocianych - lato</p> <p>K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) ichtiofauny przedostawanie się do starorzecza w czasie wezbrań Sanu wraz z wodami powodziowymi gatunków niepożądanych: szczupak, okoń, kleń dodatkowo może być to przyczyną wzrostu presji drapieżniczej ptaków- czapla siwa, nurogęś, kormoran</p> <p>K02.03 Eutrofizacja (naturalna) - zjawisko naturalne dla jezior zakolowych w perspektywie długookresowej jej efektem będzie naturalny zanik siedliska związany z wypłycaaniem</p>
St II Rozmieszczenie siedliska w	H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych,		H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) spływ powierzchniowy środków ochrony roślin i nawozów

<p>obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000</p>	<p>morskich i słonawych) K02.03 Eutrofizacja (naturalna) K03.04 Drapieżnictwo</p>		<p>sztucznych, zanieczyszczenia dopływające wraz z ciekami zasilającym zmniejszają żywotność larw powodując ich zwiększoną śmiertelność - uszkodzenia aparatu skrzelowego, przyspieszają tempo eutrofizacji stanowiska co pogarsza warunki bytowania larw efektem jest zmniejszenie rekrutacji i spadek liczebności populacji ptaków oraz konkurencję o zasoby pokarmowe K02.03 Eutrofizacja (naturalna) - zjawisko naturalne dla jezior zakolowych w perspektywie długookresowej jej efektem będzie naturalny zanik siedliska związany z wypływaniami i sukcesją K03.04 Drapieżnictwo ze strony dużych osobników ryb: karp, wzdreńca, szczupak oraz ptaków - czapla, nurogęś dotyczące szczególnie osobników młodocianych</p>
		<p>G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie F01 Akwakultura morska i słodkowodna</p>	<p>G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie - wzrost intensywności użytkowania wędkarskiego może prowadzić do niszczenia roślinności w strefie przybrzeżnej lub w dalszych strefach zbiornika - pomosty i usuwanie roślinności pod nęciska może powodować niszczenie siedlisk rozrodczych. F01 Akwakultura morska i słodkowodna - zarybienia starorzecz w celach ekstensywnej hodowli ryb</p>
<p>St III Rozmieszczenie siedliska w obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000</p>	<p>E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe K01.02 Zamulenie</p>		<p>E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe zabudowa terenów przylegających do siedliska może powodować wzrost dopływu ścieków oraz pierwiastków biogenych co wpłynie na pogorszenie się jakości wód, powoduje również jego fragmentację oraz wzrost prawdopodobieństwa kolizji osobników dorosłych w okresie żerowania na lądzie K01.02 Zamulenie - proces naturalny powodujący stopniowe wypływanie się siedliska i utratę jego funkcji na skutek gromadzenia się osadów zwłaszcza "mułu celulozowego" - martwych fragmentów trzciny i innej roślinności stanowiącej szuwar trzcinowy oraz liści</p>

			drzew.
		<p>H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) K01.03 Wyschnięcie</p>	<p>H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) wpływ powierzchniowy środków ochrony roślin i nawozów sztucznych, zanieczyszczenia dopływające wraz z ciekami zasilającym zmniejszają żywotność larw powodując ich zwiększoną śmiertelność - uszkodzenia aparatu skrzelowego, przyspieszają tempo eutrofizacji stanowiska co pogarsza warunki bytowania larw efektem jest zmniejszenie rekrutacji i spadek liczebności populacji K01.03 Wyschnięcie - zjawisko związane z procesami naturalnymi ilość opadów, oraz działalnością człowieka zwiększenie poboru wód gruntowych do celów użytkowych a przez to ograniczenie zasilania starorzecza w konsekwencji obniżanie poziomu i pogorszenie warunków zwłaszcza w okresie odchovu form młodocianych - lato</p>
St IV Rozmieszczenie siedliska w obszarze przedstawia zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	<p>G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane K01.03 Wyschnięcie</p>		<p>G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie - wykaszanie terenu przylegającego do brzegu zbiornika usuwanie roślinności wodnej oraz martwego drewna z terenu przylegającego do zbiornika E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane zabudowa terenów przylegających do siedliska może powodować wzrost dopływu ścieków oraz pierwiastków biogennych co wpłynie na pogorszenie się jakości wód, powoduje również jego fragmentację oraz wzrost prawdopodobieństwa kolizji osobników dorosłych w okresie żerowania na lądzie</p>

				<p>K01.03 Wyschnięcie - zjawisko związane z procesami naturalnymi ilość opadów, oraz działalnością człowieka zwiększenie poboru wód gruntowych do celów użytkowych a przez to ograniczenie zasilania starorzecza w konsekwencji obniżanie poziomu i pogorszenie warunków zwłaszcza w okresie odchowu form młodocianych - lato</p>
		<p>F01 Akwakultura morska i słodkowodna H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) K01.02 Zamulenie</p>		<p>F01 Akwakultura morska i słodkowodna zarybienia zbiornika w celach ekstensywnej hodowli ryb lub dekoracyjnych co zwiększy presję drapieżniczą na gatunek ze strony ryb i ptaków H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) wpływ powierzchniowy środków ochrony roślin i nawozów sztucznych, zanieczyszczenia dopływające wraz z ciekami zasilającym zmniejszają żywotność larw powodując ich zwiększoną śmiertelność - uszkodzenia aparatu skrzelowego, przyspieszają tempo eutrofizacji stanowiska co pogarsza warunki bytowania larw efektem jest zmniejszenie rekrutacji i spadek liczebności populacji K01.02 Zamulenie - proces naturalny w małych stawach powodujący stopniowe wypływanie się siedliska i utratę jego funkcji na skutek gromadzenia się osadów zwłaszcza "mułu celulozowego" - martwych fragmentów trzciny i innej roślinności stanowiącej szuwar trzcinowy oraz liści drzew.</p>

5 Cele działań ochronnych

W stosunku do siedliska 3510 celem jest przede wszystkim utrzymanie jego dotychczasowej powierzchni. Wzrost trofii spowodowany dopływem ścieków bytowych będzie sprzyjał bujnemu rozwojowi roślinności a co za tym idzie zmniejszaniu się lustra wody i stopniowym łądowaceniowi zbiornika. Poprawa i utrzymanie czystości wody jest jednym z głównych celów.

W stosunku do siedliska 6430 ze względu na jego właściwy stan ochrony głównym celem jest utrzymanie tego stanu przez okres obowiązywania planu.

W odniesieniu do siedliska 6510 za główny cel przyjęto utrzymanie lub przywrócenie dotychczasowego użytkowania kośnego. Tylko ekstensywna gospodarka łąkowa hamuje proces sukcesji, zapobiega odkładaniu się wojłoku, eliminuje gatunki rodzime wykazujące się ekspansywnością i przeciwdziała wnikaniu gatunków obcych geograficznie.

W stosunku do siedliska 91E0 jest to zachowanie siedliska w obszarze oraz modyfikacja gospodarki leśnej w celu stopniowej poprawy struktury lasu (m.in. starzenie się drzewostanu oraz zróżnicowania pionowego i przestrzennego jego struktury, wzrost ilości martwego drewna)

W odniesieniu do Piskorza 1145 do głównych celów działań ochronnych należy zaliczyć utrzymanie struktury i funkcji siedliska oraz jego dotychczasowej powierzchni przez uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewni bezpośredniej, co pozwoli na spowolnienie tempa eutrofizacji i poprawę warunków siedliskowych. W obrębie jednego ze stanowisk konieczne jest przeprowadzenie zabiegu rekultywacji, który pozwoli na poprawę jakości wody w zbiorniku, a tym samym poprawę wartości wskaźników populacyjnych

W odniesieniu do 1166 Traszka grzebieniasta do głównych celów działań ochronnych należy zaliczyć utrzymanie struktury i funkcji siedliska oraz jego dotychczasowej powierzchni przez uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewni bezpośredniej, oraz częściową eliminację ryb zmiana metod gospodarowania na takie które zapewnią zachowanie naturalności terenów przyległych do stanowisk występowania gatunku, i zwiększenie zróżnicowania środowiska łądowego.

Lp.	Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cele zadań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
1.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	U1	Celem działań ochronnych jest utrzymanie stanu ochrony na poziomie przynajmniej U1 poprzez utrzymanie dotychczasowej powierzchni starorzecza wraz ze strefą brzegową oraz poprawa jego struktury i funkcji w zakresie czystości wód.	Jeżeli nie nastąpi gwałtowne osuszenie lub przeżyźnienie starorzecza, nie przewiduje się pogorszenia stanu zachowania siedliska. Pomimo, że parametry struktury oceniono na U1 w perspektywie 10 lat obowiązywania PZO zbiornik ten nie wydają się być zagrożone, pod warunkiem zahamowania dopływu ścieków z posesji w miejscowości Zaklików.
2.	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	FV	Utrzymanie siedliska we właściwym stanie ochrony	O ile ziołorośla nadrzeczne nie zostaną skolonizowane w sposób spontaniczny przez gatunki obce geograficznie, m.in.. kolczurkę klapowaną, nie przewiduje się pogorszenia stanu zachowania siedliska w perspektywie obowiązywania PZO
3.	6510 Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	U1	Celem działań ochronnych jest utrzymanie stanu ochrony na poziomie przynajmniej U1 poprzez kontynuację lub przywrócenie użytkowania kośnego na zinwentaryzowanych stanowiskach siedliska przyrodniczego w Obszarze oraz poprawa jego struktury i funkcji w wyniku hamowania procesu sukcesji, zmniejszenie warstwy wojłoku, eliminację gatunków ekspansywnych, przeciwdziałanie fragmentacji siedliska.	Zaplanowane działania ochronne powodują, iż perspektywa uzyskania właściwego stanu ochrony (FV) jest możliwa do osiągnięcia w okresie obowiązywania PZO.
4.	91E0* - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	U1	Celem działań ochronnych jest utrzymanie stanu ochrony na poziomie przynajmniej U1 poprzez zachowanie niezmnieszonej powierzchni siedliska oraz zapewnienie warunków koniecznych do wykształcenia się prawidłowej struktury lasu (m.in. starzenie się drzewostanu oraz zróżnicowania pionowego i przestrzennego jego struktury, wzrost ilości martwego drewna)	Uzyskanie wyższej oceny będzie bardzo trudne. Starzenie się drzewostanu, jego różnicowanie pionowe i przestrzenne, zwiększenie udziału ilościowego i jakościowego martwego drewna oraz odnowienie naturalne - są procesami naturalnie przebiegającymi bardzo wolno, trwającymi co najmniej kilkadziesiąt lat co przekracza ramy czasowe PZO. W wyniku zaplanowanych działań ochronnych (modyfikacja metod gospodarowania) osiągnięcie celu zdefiniowanego jako zachowanie siedliska w tym jego najcenniejszych fragmentów jest realne w trakcie obowiązywania niniejszego planu zadań ochronnych. Niemniej jednak z uwagi na

				<p>złożoność procesów i ich czasochłonność wykształcenie się prawidłowej struktury drzewostanu (m.in. starzenie się drzewostanu oraz zróżnicowania pionowego i przestrzennego jego struktury, wzrost ilości martwego drewna), a co za tym idzie wzrost wartości dla poszczególnych wskaźników wykracza już poza określone ustawowo ramy czasowe.</p> <p>Ze względu na brak wiosennych zalewów przez wody wezbraniowe Sanu zatrzymywanych przez zaporę wodną na Sanie, osiągnięcie stanu ochrony FV we wskaźniku <i>Reżim wodny (w tym rytm zalewów, jeśli występują)</i> będzie bardzo trudne lub wręcz niemożliwe w perspektywie obowiązywania planu zadań ochronnych.</p> <p>Należy zaznaczyć, że w chwili obecnej nie są znane skuteczne i trwałe metody walki z niecierpkim drobnokwiatowym <i>Impatiens parviflora</i>.</p>
5.	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	FV	Utrzymanie dotychczasowej powierzchni oraz struktury i funkcji siedliska	<p>Dla utrzymania powierzchni oraz struktury i funkcji siedliska konieczne jest podjęcie działań ochronny czynnej dotyczących głównie poprawy warunków dla bytowania zwierząt. Drugim istotnym zabiegiem jest zmiana metod gospodarowania na terenach stanowiących otoczenie zbiorników aby zachować ich naturalność. w bezpośredniej bliskości siedlisk aby poprawić warunki bytowania i rozrodu populacji</p>
6.	1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	U1	Utrzymanie dotychczasowej powierzchni oraz struktury i funkcji siedliska poprzez poprawę jakości wody.	<p>Dla poprawy wartości wskaźników konieczna jest rekultywacja starorzecza w obrębie stanowiska 1145-II, w okresie obowiązywania PZO oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewni bezpośredniej starorzecza, co pozwoli na spowolnienie procesu eutrofizacji oraz spowolni tempo zarastania i zamulania zbiornika.</p>

Moduł C

6 Ustalenie działań ochronnych

W przypadku starorzecza 3150 za główny cel uznano utrzymanie jego dotychczasowej powierzchni. Zagrożeniem jego nieosiągnięcia jest wzrost trofii spowodowany dopływem ścieków bytowych. Aby skutecznie przeciwdziałać zanieczyszczeniu wód starorzecza i wzrostu ich trofi. By

skutecznie przeciwdziałać temu zjawisku nieodzowna jest inwentaryzacja źródeł zanieczyszczeń. tym samym jest to kluczowe zadanie ochronne dla tego siedliska. Budowa pomostu natomiast ograniczy w znacznym stopniu niszczenie strefy brzegowej starorzecza w wyniku wydeptywania roślinności przez wędkarzy w celu dostania się do lustra wody..

Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (*Arrhenatherion elatioris*) – kod 6510 wymagają użytkowania rolniczego i kwalifikują się do płatności w ramach Programu rolnośrodowiskowego. W celu zapewnienia możliwości ochrony czynnej tych siedlisk w obszarze Sanisko w Bykowcach PLH180045, dla którego sporządzany jest niniejszy projekt planu zadań ochronnych (PZO), planowane zadania zostały podzielone na obligatoryjne i fakultatywne. Działania obligatoryjne mają na celu utrzymanie siedliska przyrodniczego 6510 w Obszarze i zapobiegać pogorszeniu się jego stanu poprzez prowadzenie ekstensywnego użytkowania. Do działań obligatoryjnych zalicza się:

- Zachowanie siedliska przyrodniczego 6510 stanowiącego przedmioty ochrony położonego na trwałych użytkach zielonych;
- Ekstensywnie użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.

Przez zachowanie siedliska przyrodniczego 6510 rozumie się takie działania, które nie dopuszczają do częściowego lub całkowitego jego zniszczenia siedliska przyrodniczego (zaoranie, zalesienie). Natomiast poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych rozumie się taką gospodarkę rolną, która nie prowadzi do zmiany składu gatunkowego roślin wynikającego ze stosowania podsiewania, wałowania, zmiany poziomu nawożenia czy stosunków wodnych. Działanie to zapewnia, że na trwałych użytkach zielonych okrywa roślinna jest koszona i usuwana lub są na nich wypasane zwierzęta w okresie wegetacyjnym roślin.

Wykonywanie działań obligatoryjnych podlega kontroli wymogów wzajemnej zgodności prowadzonej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji rolnictwa (ARiMR) na terenie gospodarstwa rolnika, który jest beneficjentem płatności rolniczych (płatności bezpośrednie, płatności rolnośrodowiskowe czy ONW). Instytucja ta sprawdza wypełnianie działań obligatoryjnych na trwałych użytkach zielonych, zdefiniowanych zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1120/2009 z dnia 29 października 2009 r. W przypadku siedliska przyrodniczego 6510 tabela Ustalenie działań ochronnych zawiera częstotliwość wykonywania działań i lata, w których działania powinny być realizowane.

Działania fakultatywne dotyczą czynności wymagających od rolników zmiany sposobu gospodarowania bądź wykonywania dodatkowych zadań zapisanych w PZO, co związane jest z ponoszeniem dodatkowych kosztów zapewniających właściwy stan zachowania przedmiotów ochrony. Tabela Ustalenie działań ochronnych definiuje terminy i sposoby prowadzenia upraw, obsadę i obciążenia. W celu obniżenia lub całkowitego wyeliminowania dodatkowych kosztów ponoszonych przez rolnika, zaproponowano w projekcie PZO działania fakultatywne pokrywające się z wymogami Programu rolnośrodowiskowego.

Należy zaznaczyć, że za wykonanie działań obligatoryjnych odpowiedzialny jest rolnik (właściciel lub użytkownik gruntów rolnych). Za realizację działań fakultatywnych na gruntach objętych wsparciem unijnym odpowiedzialny jest właściciel lub użytkownik gruntów rolnych będący beneficjentem Programu rolnośrodowiskowego. Za osiągnięcie celów Dyrektywy Siedliskowej w wyniku realizacji działań fakultatywnych na gruntach nie objętych takim wsparciem odpowiedzialny jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

W przypadku siedliska 91E0 w ramach utrzymania bogactwa runa i zróżnicowania florystycznego łągów zaproponowano wykonywanie wycinki drzew w I i IV kwartale roku, czyli po sezonie wegetacyjnym. Pozyskanie drzewa i zrywka (wyciąganie) dłużyc (pni) w sezonie wegetacyjnym powoduje niszczenie roślinności runa. Zapis ten nie zabrania eksploatacji drzewostanów na potrzeby gospodarcze właścicieli gruntów. Drzewo pozyskane w okresie jesienno-zimowym ma mniejszą zawartość wody w tkankach, a tym samym, nie wymaga długiego procesu suszenia. W przypadku gatunków liściastych brak liści dodatkowo ułatwia prace czyszczące i przygotowujące pień do wywózki. W celu zwiększenia bioróżnorodności zaproponowano by podczas wykonywania trzebieży pozostawiać zamierające i dziuplaste drzewa oraz martwe drewno w celu stworzenia bazy żerowej dla larw chrząszczy (m.in. kózkowatych) i dzięciołów. Drzewa dziuplaste lub zamierające stanowią niewielki odsetek w obecnych drzewostanach Obszaru. Zazwyczaj jest to drewno słabe technicznie i mało przydatne, poza materiałem opałowym, gospodarczo. Duży procent wśród tych drzew posiada spróchniałe pnie. Ponieważ gospodarka drzewostanami w obszarze opiera się na cięciach przerębowych, z pozyskaniem wybranych, konkretnych drzew istnieje możliwość pozostawienia na powierzchni drzew „ekologicznych” z dziupłami lub zamierających. Takie działanie nie dotyczy przypadków chorobowego zamierania drzewostanów lub sytuacji o charakterze katastrofalnym (wiatrołomy, zamieranie w wyniku zalania lub zatopienia, itp.).

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1.	Wszystkie przedmioty ochrony	A	Działania związane z ochroną czynną					
		A1	Działania informacyjne	Oznakowanie granic obszaru tablicami informacyjnymi. Ich doraźna wymiana i/lub konserwacja	Na granicy, przy drogach prowadzących do Obszaru	Oznakowani: 1-3 rok obowiązywania planu Utrzymanie i konserwacja: przez pozostały okres obowiązywania	1 x 4 sztuki = 4	Sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000

						planu		
2.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	A	Działania związane z ochroną czynną					
		A2	Zapobieganie niszczeniu strefy brzegowej	Budowa pomostu zapobiegająca wydeptywaniu siedliska	Stanowisko XII zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	Zadanie należy rozpocząć w 3 roku obowiązywania planu	30	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego – zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo, w przypadku braku tych przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór.
		A3	Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu wód i wzrostowi ich trofii	Inwentaryzacja źródeł doprowadzających ścieki bytowe do wód starorzeczka	Cały obszar zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	Zadanie należy rozpocząć w 3 roku obowiązywania planu	8	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

		B	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		B1	Nie przewiduje się					
		C	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
		C1	Monitoring zadania A2	Kontrola jakości wykonania pomostu	Stanowisko XII zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	Po wykonaniu zdania na podstawie podpisanego protokołu zdawczo-odbiorczego	0,5	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		C2	Monitoring zadania A3	Kontrola jakości wykonania inwentaryzacji	Cały obszar	Po wykonaniu zdania na podstawie podpisanego protokołu zdawczo-odbiorczego	0,5	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		D	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
			Siedlisko rozpoznane w stopniu wystarczającym, zatem nie zachodzi potrzeba prowadzenia badań uzupełniających wiedzę.					
2.	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne	A	Działania związane z ochroną czynną					
			Nie stwierdzono konieczności wykonywania działań z zakresu ochrony czynnej dla siedliska.					
		B	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
			Nie przewiduje się					

	(<i>Convolvuletalia sepium</i>)	C	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
			Nie przewiduje się					
		D	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
			Siedlisko rozpoznane w stopniu wystarczającym, zatem nie zachodzi potrzeba prowadzenia badań uzupełniających wiedzę.					
3.	6510 Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (<i>Arrhenatherion</i>)	A	Działania związane z ochroną czynną					
			Nie stwierdzono konieczności wykonywania działań z zakresu ochrony czynnej dla siedliska.					
		B	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		B1	Koszenie	Zachowanie siedliska – działanie obligatoryjne Ekstensywnie użytkowane kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałe użytki zielonych	Wszystkie płyty zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	W trakcie obowiązywania planu zadań ochronnych	Koszt realizacji działania równy wartości dopłat	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem
				Zapewnienia warunków dla rozwoju właściwego składu gatunkowego roślin oraz ograniczenia lub eliminacji procesu sukcesji – Działanie fakultatywne Tereny trwałych użytki zielonych należy pozostawić w użytkowaniu kośnym, pastwiskowym albo naprzemiennym, przy czym użytkowanie naprzemienne polega na stosowaniu w niektórych latach użytkowania pastwiskowego, a w niektórych latach kośnego lub kośno-pastwiskowego. Dopuszczalny jest wypas po pokosie, przy użytkowaniu jednokośnym (użytkowanie kośno-pastwiskowe). 1) Dla wszystkich typów użytkowania zaleca	Wszystkie płyty zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000		bepośrednich do 1ha zapisanych w PROW na dany rok	sprawującym nadzór nad obszarem albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesienie do gruntów stanowiących własność Skarbu

			<p>się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ograniczyć nawożenie do 60 kg N/ha/rok; - odstąpić od mechanicznego niszczenia struktury gleby, w tym bronowania i przeorywania, a także wałowania i włókania (od 1 kwietnia do dnia 1 września); - odstąpić od stosowania środków ochrony roślin, z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych gatunków inwazyjnych z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych); - odstąpić od tworzenia nowych, rozbudowy i odtwarzania istniejących systemów melioracyjnych, z wyjątkiem konstrukcji urządzeń mających na celu dostosowanie poziomu wód, wykorzystując istniejące systemy melioracyjne do wymogów siedliska. <p>2) Przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym wskazane jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonywać jeden lub dwa pokosy w roku, w terminie od dnia 15 czerwca do dnia 30 września; - zbierać i usuwać skoszoną biomasę lub ułożyć w przyzmy poza zasięgiem siedliska, w terminie do 2 tygodni po pokosie; - pozostawić nieskoszony fragment działki rolnej o powierzchni wynoszącej 15–20% powierzchni tej działki, przy czym w przypadku zastosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić ten sam fragment działki rolnej nieskoszony, a w dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone, dla działek 				<p>Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego – zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo, w przypadku braku tych przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór.</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

			<p>rolnych nieprzekraczających powierzchni 1 ha jest dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych.</p> <p>Przy użytkowaniu jednokośnym dopuszczalny jest wypas po pokosie przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha, w terminie do dnia 15 października.</p> <p>3) Przy użytkowaniu pastwiskowym zaleca się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzić wypas przy obsadzie zwierząt od 0,5 DJP do 1,0 DJP/ha, w terminie od dnia 1 maja do dnia 15 października (dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich, przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha); - corocznie wykaszanie niedojady (raz w roku) w terminie od dnia 15 lipca do dnia 31 października, a skoszoną biomasę należy zebrać i usunąć lub ułożyć w przyzmy poza zasięgiem siedliska, w terminie do 2 tygodni po pokosie. 				
		C	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych				
			Środki (JPO, ONW, RŚ) wypłaca ARiMR, która w swoich kompetencjach ma również kontrole terenowe.				
		D	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony				
			Siedlisko rozpoznane w stopniu wystarczającym, zatem nie zachodzi potrzeba prowadzenia badań uzupełniających wiedzę.				
4.	91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i	A	Działania związane z ochroną czynną				
			Nie stwierdzono konieczności wykonywania działań z zakresu ochrony czynnej dla siedliska.				
		B	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				

	jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion</i>) i olsy źródłiskowe	B1	Utrzymanie bogactwa runa i zwiększenie bioróżnorodności ekosystemu łąkowego	Zaleca się pozyskanie drewna w I i IV kwartale roku, czyli po sezonie wegetacyjnym Podczas wykonywania trzebieży zalecane jest pozostawić zamierające i dziuplaste drzewa oraz martwe drewno w celu stworzenia bazy żerowej dla larw chrząszczy (m.in. kózkowatych) i dzięciołów.	Wszystkie stanowiska zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	Przez cały okres obowiązywania PZO	0,0	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego – zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa
--	--	----	---	--	---	------------------------------------	-----	---

									albo, w przypadku braku tych przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór. Zgodnie z uproszczonym Panem Urządzenia Lasu
		C	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		C1	Wykonanie w ramach zaplanowanych działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony						
		D	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
		Siedlisko rozpoznane w stopniu wystarczającym, zatem nie zachodzi potrzeba prowadzenia badań uzupełniających wiedzę.							
Gatunki zwierząt									
5.	1145 Piskorz <i>Misgurnuss fossilis</i>	A	Działania związane z ochroną czynną						
		A2	Poprawa jakości wody	Zmniejszenie poziomu pierwiastków biogennych poprzez strącanie fosforu lub zastosowanie w tym celu organizmów BIOM	St II zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000”	W okresie obowiązywania PZO, jednorazowo	Dla strącania fosforu przy użyciu koagulatora 5.0 zł/ha łączny koszt działania 30.0 zł Dla	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem albo na	

							<p>zastosowania BIOM 2.0 zł/ha łączny koszt działania 13.0 zł</p> <p>podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesienie do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego – zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo, w przypadku braku tych przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór.</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

B	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
B1	Poprawa jakości wody	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewni bezpośredniej, remont studzienki rewizyjnej znajdującej się w przy ulicy Stawowej N49° 32.490' E22° 16.515'	St II zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	Rozpoczęcie w pierwszym roku obowiązywania PZO	100.0 zł	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego – zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony

						środowiska na podstawie przepisów prawa albo, w przypadku braku tych przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór.	
	C	Monitoring Działań Ochronnych					
	C1	Monitoring działania A2	Badania fizykochemiczne wody po dokonaniu zabiegu rekultywacji w okresie 5 lat, co roku latem w sierpniu	St. II zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	W następnym roku od zabiegu corocznie przez 5 lat	5 x 3 = 15	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	C2	Kontrola realizacji zadania B1	Sprawdzenie jakości wody	St. II zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	Zadanie należy rozpocząć w 3 roku obowiązywania planu zadań ochronnych, a następnie kontynuować co 3 lata	3 x 3 = 9	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
6.	Traszka	A	Działania związane z ochroną czynną				

	grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> 1166	A2	Poprawa jakości wody	Zmniejszenie poziomu pierwiastków biogennych poprzez strącanie fosforu lub zastosowanie w tym celu organizmów BIOM	St. II zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	W okresie obowiązywania PZO, jednorazowo	ramach działania A1 dla piskorza <i>Misgurnus fossilis</i>	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego – zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa
--	--	----	----------------------	--	---	--	--	---

								albo, w przypadku braku tych przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór.
		B	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		B1	Poprawa jakości wody	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewni bezpośredniej remont studzienki rewizyjnej znajdującej się w przy ulicy Stawowej (N49° 32.490' E22° 16.515')	St -II zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	Rozpoczęcie od momentu obowiązywania PZO	W ramach działania B1 dla 1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	Właściciel lub osiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesienie do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność

						<p>jednostek samorządu terytorialnego – zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa lbo, w przypadku braku tych przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór.</p>
C	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
C1	Monitoring działania A2	Badania fizykochemiczne wody po dokonaniu zabiegu rekultywacji w okresie 5 lat po wykonaniu zabiegu , co roku latem w sierpniu	St II zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	W następnym roku od zabiegu corocznie przez 5 lat	W ramach zadania C1 dla 1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	Organ sprawujący nadzór nad obszarem w porozumieniu z WIOŚ

	C2	Kontrola realizacji zadań B1	Sprawdzenie wykonania prac remontowych	St II zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	Zadanie należy rozpocząć w 3 roku obowiązywania planu zadań ochronnych, a następnie kontynuować co 3 lata	W ramach zadania C2 dla 1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	D	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	D1	Ocena jakości wody	Dokładne badania fizykochemiczne-wody przez wykonaniem zabiegu rekultywacyjnego	St II zał. 4 „Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	W roku ustanowienia PZO lato	3,0	Organ Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

7 Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt	Podmiot odpowiedzialny
1.	3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	Utrzymanie dotychczasowej powierzchni starorzeczca wraz ze strefą brzegową oraz poprawa jego struktury i funkcji w zakresie czystości wód	Powierzchnia, struktura i funkcje zgodnie z metodyką PMS GIOŚ	Wskaźniki zgodnie z metodyką PMS GIOŚ	Zgodnie z metodyką PMS GIOŚ	Co 5 lat od momentu obowiązywania PZO	Cały obszar	3,0 x 2 = 6,0	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie
2.	6430 Ziolorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziolorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Utrzymanie siedliska we właściwym stanie zachowania.	Powierzchnia, struktura i funkcje zgodnie z metodyką PMS GIOŚ	Wskaźniki zgodnie z metodyką PMS GIOŚ	Zgodnie z metodyką PMS GIOŚ Monitoring pozwoli ocenić skuteczność podejmowanych działań i umożliwi ich ewentualną korektę.	Co 5 lat od momentu obowiązywania PZO	Cały obszar	W ramach kosztów dla siedliska 3150	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie

3.	6510 Niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Utrzymanie lub przywrócenie dotychczasowego użytkowania kośnego na zinwentaryzowanych stanowiskach siedliska przyrodniczego w Obszarze oraz poprawa jego struktury i funkcji poprzez hamowanie procesu sukcesji, zmniejszenie warstwy wojłoku, eliminacje gatunków ekspansywnych, przeciwdziałanie fragmentacji siedliska.	Powierzchnia, struktura i funkcje	Wskaźniki zgodnie z metodyką GIOŚ dla siedliska 9160, jeśli do czasu zatwierdzenia i rozpoczęcia wdrażania PZO taka zostanie opracowana dla siedliska 9170	Zgodnie z metodyką GIOŚ dla siedliska 9160, jeśli do czasu zatwierdzenia i rozpoczęcia wdrażania PZO taka zostanie opracowana dla siedliska 9170	Co 5 lat od momentu obowiązywania PZO	Cały obszar.	4,0 x 2 = 8,0	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie
----	--	--	-----------------------------------	--	--	---------------------------------------	--------------	---------------	--

4.	91E0* - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albobfragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	Zachowanie niezmnijonej powierzchni siedliska oraz zapewnienie warunków koniecznych do wykształcenia się prawidłowej struktury lasu (m.in. starzenie się drzewostanu oraz zróżnicowania pionowego i przestrzennego jego struktury, wzrost ilości martwego drewna)	Powierzchnia, struktura i funkcje	Wszystkie wskaźniki zgodnie z met. GIOS	Zgodnie z metodyką PMŚ GIOS Monitoring pozwoli ocenić skuteczność podejmowanych działań i umożliwi ich ewentualną korektę	Co 5 lat od momentu obowiązywania PZO	Cały obszar	4,0 x 2 = 8,0	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie
5.	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	zgodnie z tabelą nr 5	Populacja i siedlisko zgodnie z metodyką GIOS	Wszystkie wskaźniki zgodnie z met. eksperta zgodnie z metodyką PMŚ GIOS	Zgodnie z metodyką PMŚ GIOS	Co 5 lat od momentu obowiązywania PZO	Cały obszar		Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie

6.	1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	zgodnie z tabelą nr 5	Populacja i siedlisko zgodnie z metodyką eksperta	Wszystkie wskaźniki zgodnie z met. eksperta zgodnie z metodyką PMS GIOŚ	Połowy badawcze ocena RHS	Co 3 lat od momentu obowiązywania PZO	Cały obszar		Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie
----	---	-----------------------	---	---	---------------------------	---------------------------------------	-------------	--	--

8 Wskazania do dokumentów planistycznych

Lp.	Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
1.	Strategia Rozwoju Gminy Zagórz do roku 2022 Załącznik do uchwały Nr XXXI/202/2012 Rady Miejskiej w Zagórz z dnia 2 sierpnia 2012 r.	Zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania gruntu, wyłączenie z zabudowy terenów na których występują przedmioty ochrony Obszaru
2.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sanok, Uchwałą Nr XXXV / 227 / 98 Rady Gminy Sanok w dniu 16.06.1998 r.	Zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania gruntu, wyłączenie z zabudowy terenów na których występują przedmioty ochrony Obszaru
3.	Zmiana VII Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Uchwała Nr XLVIII/367/2010 Rady Gminy Sanok z dnia 20 sierpnia 2010 r.	Zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania gruntu, wyłączenie z zabudowy terenów na których występują przedmioty ochrony Obszaru
4.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zagórz 1999 r. Uchwała Nr IV/27/99 z dnia 22 stycznia 1999 r.	Zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania gruntu, wyłączenie z zabudowy terenów na których występują przedmioty ochrony Obszaru

5.	Uchwała Nr XXXII/212/2012 Rady Miejskiej w Zagórzcu z dnia 30 sierpnia 2012r. w sprawie uchwalenia Zmiany nr 4 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego.	Zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania gruntu, wyłączenie z zabudowy terenów na których występują przedmioty ochrony Obszaru
6.	Plan ochrony przed powodzią dorzecza Górnej Wisły.	Brak wskazań
7.	Strategia Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Sanok- Lesko.	Zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania gruntu, wyłączenie z zabudowy terenów na których występują przedmioty ochrony Obszaru

9 Przesłanki sporządzenia planu ochrony

Brak przesłanek do sporządzenia planu ochrony.

10 Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic

L.p.	Zapis SDF	Proponowany zapis SDF	Uzasadnienie do zmiany
1.	2. POŁOŻENIE OBSZARU 2.2. Powierzchnia [ha]: 79,77	2. POŁOŻENIE OBSZARU 2.2. Powierzchnia [ha]: 79,26	Przebieg granicy obszaru w celu efektywnego zarządzania Obszarem, jak również na potrzeby właściwego planowania przestrzennego zrównano z granicami działek ewidencyjnych. Tym samym uległa zmianie ogólna powierzchnia Obszaru, która wynosi 79,26
2.	Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk: Pokrycie [ha]: 3150 – 6,59 6430 – 0,09	Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk: Pokrycie [ha]: 3150 – 5,82 6430 – 0,38	Zmiana powierzchni siedlisk jest wynikiem wyznaczonych w oparciu o badania terenowe rzeczywistych zasięgów siedlisk przyrodniczych i obliczeniu powierzchni ogólnej dla każdego z nich. W trakcie prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych powołanych celem uzupełnienia i weryfikacji sieci Natura 2000 przyjmowano % udział powierzchni siedlisk w

	6510 – 24,47 9170 – 2,46 91E0 – 11,14	6510 – 16,39 9170 – 2,11 91E0 – 10,80	obszarach, bez dokładnych pomiarów terenowych ich zasięgów. Uaktualnienie SDF wykonane przez GDOŚ zgodnie z wymogami Komisji Europejskiej zamieniło udział % na powierzchnię określaną w ha bez weryfikacji terenowej.
3.	4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar Oddziaływania negatywne Zagrożenia i presje [kod] G02 E01 J02.01 X E01.03 K02	4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar Oddziaływania negatywne Zagrożenia i presje [kod] A02.03 A03.03 A08 B01 B02.02 B02.04 E01 E03 F01 G02 G05.01 H01 I01 I02 J01.01 J02.05 K01.02 K01.03 K02.01 K02.02 K02.03	Zagrożenia zostały zidentyfikowane na podstawie procesów naturalnych zachodzących w obrębie obszaru Natura 2000, aktualnej działalności człowieka oraz badaniach naukowych z zakresu antropopresji, dynamiki roślinności, funkcjonowania populacji.

		K03.04 K05.01	
4.	Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk: 3150 reprezentatywność B	Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk: 3150 reprezentatywność A	ocena A nadana ze względu na reprezentatywną grupę zbiorowisk roślinności wodnej związków <i>Poatamion</i> i <i>Nympheion</i> .

Proponowany przebieg granicy na tle istniejących granic obszaru	Uzasadnienie do zmiany
Zał. 5	W chwili obecnej przebieg granicy obszaru na w/w działkach jest chaotyczny i nieuzasadniony z punktu widzenia ochrony przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000, stwarza problemy w efektywnym zarządzaniu Obszarem, jak również we właściwym planowaniu przestrzennym. Dlatego granice Obszaru zrównano z granicami działek ewidencyjnych. Po weryfikacji granicy powierzchnia obszaru wynosić będzie 79,26 ha, (Mapa zał. 5)

11 Zestawienie uwag i wniosków

	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	Moduł A		
	Moduł B		
	Moduł C		

12. Literatura

- Brzeziński M., Romanowski J. 1996. Ochrona wydry – nowocześnie. Echa Leśne 1: 22–23
- Chanin P. 2003. Monitoring the Otter. Conserving Natura 2000 Rivers. Monitoring Series No. 10
- Korzeniak J. Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*). [w:] W. Mróz (red.). Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część III. GIOŚ, Warszawa, s. 79-94.
- Marcela A., Marcela G. 2008 Siedliska przyrodnicze i roślinność proponowanego SOOS "Sanisko w Bykowcach" maszynopis.
- Matuszkiewicz W. 2001. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. Ser. Vademecum Geobotanicum 3. PWN Warszawa.
- Mirek Z., Piekoś-Mirkowa H., Zając A & Zając M. 2002. Flowering plants and pteridophytes of Poland – a checklist. Biodiversity of Poland. Vol. 1. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków, s. 442.
- Mróz W., Świerkosz K., Kozak M. 2012. Ziółorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziółorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*). [w:] W. Mróz (red.). Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część III. GIOŚ, Warszawa, s. 53-63.
- Pawlaczyk P. 2010. Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe). [w:] W. Mróz (red.). Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ, Warszawa, s. 236-254.
- Połączyńska-Konior G. 2008 Raport dotyczący występowania kumaków górskich na terenie projektowanego SOO "Sanisko w Bykowcach" maszynopis
- Romanowski J., Orłowska L., Zając T. 2011. Program ochrony wydry *Lutra lutra* w Polsce – projekt. SGGW. Warszawa
- Romanowski J., Brzeziński M. 1997 – How standard is the standard technique of the otter survey? – IUCN Otter Specialist Group Bulletin 14(2): 57–61.
- Wilk-Woźniak E., Gąbka M., Pęczuła W., Burchardt L., Cebrin S., Glińska-Lewczuk K., Gołdyn R., Grabowska M., Karpowicz M., Klimaszuk P., Kołodziejczyk A., Kokociński M., Kraska M., Kuczyńska-Kippen N., Ligeza S., Messyasz B., Nagengast B., Ozimek T., Paczuska B., Pelechaty M., Pietryka M., Piotrowicz R., Pociecha A., Pukacz A., Richter D., Walusiak E., Żbikowski J. 2012. Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*. [w:] W. Mróz (red.). Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część II. GIOŚ, Warszawa, s. 130-149.